

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU TUTANAK DERGİSİ

7'nci Toplantı

9 Haziran 2016 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Yeneroğlu'nun, İstanbul ve Mardin Midyat'ta yaşanan terör saldırılarında şehit olanlara Allah'tan rahmet dilediğine, terörü lanetlediğine ve ramazan ayını kutladığına ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Yeneroğlu'nun, şehit cenazesinde Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'na yapılan saldırıyı şahsı ile arkadaşları adına kınadığına ve Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan'ın, şehit cenazesinde Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'na yapılan saldırının İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak kınanmasını temenni ettiğine ilişkin açıklaması

2.- Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan'ın, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun son günlerde yaşanan patlamalarla ilgili çalışmalar yapması gerektiğine ilişkin açıklaması

IV.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- Hükümlü ve Tutuklu Alt Komisyonunun Tekirdağ Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporlarına ilişkin görüşmeler

2.- Komisyon çalışmalarında ivedilik sağlanması için Başkanlık Divanına yetki verilmesi konusunda görüşmeler

3.- İstanbul Milletvekili Fatma Benli'nin, 28 Şubat sürecinde gerçekleşen hak ihlalleri ve mağduriyetlerin giderilmesi konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin önergesinin görüşmeleri

V.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Komisyonun görev alanına giren gelişmelere ivedilikle müdahale edilmesi amacıyla muhalefetin de temsil edildiği inceleme heyetlerinin oluşturulması, heyet üyelerinin tespiti ve inceleme yerlerinin belirlenmesi konularında Başkanlık Divanına yetki verilmesine ilişkin karar

B) KOMİSYON KARARLARI

1.- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ülkemiz hakkında verdiği kararların icrasının takip edilmesine dair bir mekanizma başlatılmasına ilişkin karar

VI.- ALT KOMİSYON

A) ALT KOMİSYONA SEVKLER

1.- 28 Şubat sürecinde gerçekleşen hak ihlalleri ve mağduriyetlerin giderilmesine ilişkin alt komisyon kurulması

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 3

9 Haziran 2016 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.37

BAŞKAN: Mustafa YENEROĞLU (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Fatma BENLİ (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Şenal SARIHAN (Ankara)

SÖZCÜ: Leyla ŞAHİN USTA (Konya)

KÂTİP: Ayhan BİLGİN (Kars)

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok saygıdeğer üyeleri, Adalet Bakanlığının değerli temsilcileri, kıymetli basın mensupları; hepinize toplantımıza hoş geldiniz diyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun 26. Yasama Dönemi Birinci Yasama Yılı'nın 7'nci toplantısını açıyorum.

Yeterli çoğunluğumuz vardır

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- *Komisyon Başkanı Mustafa Yeneroğlu'nun, İstanbul ve Mardin Midyat'ta yaşanan terör saldırılarında şehit olanlara Allah'tan rahmet dilediğine, terörü lanetlediğine ve ramazan ayını kutladığına ilişkin açıklaması*

BAŞKAN - Toplantımıza başlamadan önce, iki gün önce İstanbul'da gerçekleştirilen terör saldırıları olsun, yine dün Midyat'ta gerçekleştirilen terör saldırısı olsun hep birlikte terör saldırıları neticesinde şehit olan, hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza, tüm güvenlik mensuplarına Allah'tan rahmet diliyoruz. Yaralı olan kardeşlerimize acil şifalar diliyoruz ve hep birlikte yine herkesin ortak bir kanaati olarak terörü lanetlendiğimizi ifade ediyoruz. Rabbim inşallah bir an evvel ülkemizin gündeminden bu terör belasını çıkartsın.

Bunun ötesinde, yine mübarek Ramazan Bayramı'nı da kutlamak istiyorum. Rabbim, Ramazan Bayramı münasebetiyle ülkemizdeki birliği, bütünlüğü, kardeşliği, sevgiyi, barışı pekiştirisin. Ramazan Bayramınızın da hep birlikte hepimize hayırlar getirmesini Cenabıhak'tan niyaz ediyorum.

Değerli arkadaşlar, gündemimizin ilk sırasında yer alan...

III.- AÇIKLAMALAR

1.- *Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan'ın, şehit cenazesinde Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'na yapılan saldırının İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak kınanmasını temenni ettiğine ilişkin açıklaması*

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Sayın Başkan, affedersiniz, lütfen bu konuda bir şeyi arkadaşlarımla paylaşmak istiyorum.

Şimdi, dün bildiğiniz gibi şehitlerin cenaze törenleri sırasında bizim Genel Başkanımıza bir saldırı gerçekleşti, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanına. Bu bir şiddettir ve bu şiddeti bizim herhangi bir biçimde özellikle İnsan Hakları Komisyonu olarak, İnsan Hakları İnceleme Komisyonu olarak bunu kabul etmemiz mümkün değildir. Bu nedenle hepimizin bir düşüncesi olarak sizin de bu konuda bir kınama yapmanızı doğrusu bekliyordum ama ben kınadığımı ifade etmek isterim. Şiddetle, şiddet yöntemleriyle bu sorunun çözülmeceği ve halkımız arasındaki birliğin, ülkemiz içindeki birliğin sağlanamayacağı çok açıktır. Ben doğrusu bu kınama işinin hem tarafınızdan yapılmış olmasını hem de arkadaşlarımla da bu kınamaya katıldığı yolundaki iradelerini bildirmelerini temenni ederdim. Bunu paylaşmak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- *Komisyon Başkanı Mustafa Yeneroğlu'nun, şehit cenazesinde Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'na yapılan saldırıyı şahsi ile arkadaşları adına kınadığına ve Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması*

BAŞKAN - Tabii ki, Cumhuriyet Halk Partisi Sayın Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'na yönelik dünkü saldırıyı hiç kimsenin tasvip etmesi mümkün değil. Dün zaten konuyla ilgili açıklamalar da yapıldı. Ben de çok tabii bir biçimde, çok açık ve net bir biçimde kınadığımı şahsım ve arkadaşlarım adına ifade edebilirim, burada bir sıkıntı yok.

Teşekkür ediyorum hatırlatmanız için.

Gündemimizin ilk sırasında yer alan “Başkanlık Sunuşları” kapsamında sizlere öncelikle Komisyona yapılan bireysel başvurular ile ilgili bilgi vermek istiyorum:

Komisyona 26. Yasama Dönemi içinde bugün itibarıyla toplam 1.252 başvuru ulaşmıştır. Bu başvurulardan 778'i hakkında işlem yapılmış olup geri kalanlar da yasal süresi içerisinde cevaplanacaktır. Komisyonumuzca işleme alınan başvuruların konularına göre dağılımı ise aşağıdaki şekildedir: Cezaevlerinden gelen başvurular, özellikle alt başlık olarak keyfi tutum ve işlemler, fiziki koşullarla ilgili şikâyetler, nakil talepleri, kötü muamele ve sağlık sorunlarıyla ilgili bize iletilen başvurular, şikâyetler, dilekçeler, toplam 550. Memuriyete ilişkin sorunlar, alt başlıklar olarak da genelde 28 Şubat bağlamında mağdur olanlar, mobbinge maruz kalanlar, nakil talebinde bulunanlar ve diğerleri 265. Yasal düzenleme talebinde bulunan vatandaşlarımızın sayısı 167. Yargıya ilişkin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt : İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 4

sorunları bize bildirenler 158. Üniversitelerle ilgili, yine özellikle 28 Şubat, işte üniversitelerde bazı eylem biçimleri veya üniversitenin iç işleyişle ilgili şikâyetler 91. Komisyonun girişimde bulunması talebiyle ilgili bize yöneltilen önergeler 66. Yerinde inceleme talepleri 31. Bunun ötesinde de çeşitli sorunlarla ilgili çevre şikâyetleri, askerlik sorunları, güvenlik kuvvetlerinin ve kolluk uygulamalarından şikâyet, engelli hakları, sağlık sorunları, yardım talepleri gibi hususlarla ilgili de 148 başvuru Komisyonumuza ulaşmıştır. Belirttiğim gibi, toplam başvuru sayısı da 1.252'dir bugün itibarıyla.

Değerli üyelerimiz, bilgilerinize sunmak istediğim bir başka konu ise Komisyon Başkanlık Divanı toplantılarıdır. Başkanlık Divanı 4 Mayıs ve 8 Haziran tarihlerinde toplanarak aşağıdaki hususlarda görüş birliğine varmıştır:

1)Başkanlık Divanının mümkün olduğunca ayda bir ya da her Komisyon toplantısı öncesinde düzenli olarak toplanması sağlanacaktır.

2)Somut ihlal iddialarında Komisyonun hızlı ve etkin çalışabilmesi amacıyla alt komisyonlar yerine 2 ya da 3 üyenin görevlendirilerek inceleme yapması değerlendirilecektir. Bugün bu konuyla ilgili gündem maddemiz de ayrıca olacağı için sırası geldiğinde detaylıca bunu görüşeceğiz.

3)Alt komisyonların inceleme öncesi konuyla ilgili resmî kurumlardan, üniversitelerden, sivil toplum kuruluşlarından bilgi, rapor istemesi incelemelerin niteliğini artıracaktır. Bu husus hatırlarsanız son toplantımızda da alt komisyon başkanlarımızca hatırlatılmıştı. Alt komisyonlarımızın incelemenin niteliğine göre ilgili kurumlardan Komisyon Başkanlığınca yapılacak yazışma ile yazılı bilgi alınmasının da mümkün olduğunu ve bunun da teşvik edilmesi gerektiğini özellikle de hatırlatmak istiyorum.

4)"Avrupa İnsan Hakları kararlarının uygulanmasının izlenmesi kapsamında ilk olarak Adalet ve Dışişleri Bakanlığı yetkililerinden davaların durumu ile ilgili sunum alınması ve izleme mekanizmasının detaylarının görüşülmesi yerinde olacaktır." kararı doğrultusunda, Komisyonumuzda aldığımız karar doğrultusunda 2 Haziran tarihinde Adalet ve Dışişleri Bakanlığı yetkililerinden bir sunum aldık. Yine bu konuyu da bugün gündemimizde detaylı bir biçimde ele alacağız.

Son olarak da, İzmir Kantar Polis Merkezinde yaşanan kötü muamele iddiaları ile ilgili olarak bildiğiniz gibi, konu son toplantımızda tartışılmış ve Komisyonca yapılacak girişimlere Başkanlık Divanının karar vermesinde uzlaşılmıştı. Başkanlık Divanınca Emniyet Genel Müdürlüğü ve İzmir Cumhuriyet Başsavcılığından konuyla ilgili bilgi istenmesine karar verilmişti. Yapılan yazışmalar sonucunda ilgili polis memurları hakkında adli soruşturma süreçlerinin devam ettiği, idari yünden de bir polis memurunun ceza aldığı anlaşılmıştır. Yine başvuru sahibi üyemiz Sayın Zeynep Altıok Hanımefendi'ye yapılan yazışma sonucundan da bilgi verilmiştir.

Değerli üyelerimiz, gündemimizin 2'nci maddesi olan Tekirdağ Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporlarının görüşülmesine geçiyoruz.

IV.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- Hükümlü ve Tutuklu Alt Komisyonunun Tekirdağ Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporlarına ilişkin görüşmeler

BAŞKAN - Konuyla ilgili Hükümlü ve Tutuklu Alt Komisyonu, Tekirdağ Ceza İnfaz Kurumları kampüsünde 1 Nisan 2016 tarihinde incelemelerde bulunmuş ve hazırladığı raporu Komisyonumuza sunmuştur. Bildiğiniz gibi, yasama organının bir birimi olan İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak, kabul ettiğimiz raporları yürütme organının ilgili birimlerine, yani Bakanlıklara iletip raporlarda saptadığımız görüş ve önerilerimizi kendilerine bildiriyor ve bu konularla ilgili yapılabilecek hususları kendilerinden cevap olarak alıyoruz. Ancak Komisyon görüşmeleri sırasında da ilgili bakanlık temsilcisinin bulunmasında hem raporda belirtilen hususlardan doğrudan bilgi edinmesi hem de sayın üyelerimizin talep ve sorularını yanıtlaması açısından fayda mülâhaza ettiğimiz için bugün Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü temsilcilerini Komisyonumuza davet ettik, hoş geldiniz. Sayın Fatih Belviranlı, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdür Yardımcısı ve Sayın Halil İbrahim Dizman İnsan Hakları ve Dış İlişkiler Daire Başkanı, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü.

Ben öncelikle, raporu takdim etmesi için sözü Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonu Başkanı Sayın Mehmet Metiner'e vereceğim. Ardından söz talep eden veya Sayın Adalet Bakanlığı temsilcilerine soru yönelmek isteyen üyelerimize söz vereceğim. Son olarak da Sayın Adalet Bakanlığı temsilcilerine ve raporda yer alan hususlarla ilgili veyahut sorulabilecek sorulara cevap mahiyetinde söz alabilecekler.

Buyurun Sayın Metiner, sizinle başlayalım.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, Sayın Kılıçdaroğlu'na yapılan saldırıyı kınadığımı belirterek söze başlamış olayım. Tabii, her birimize, hepimize yönelik demokratik tepkiler olabilir ama bu tepkilerin şiddete dönüşmüş hâlini veyahut da kurşunla ifade edilebilen, tehdit biçimini tasvip etmek hiçbir şekilde mümkün değil. Zaman zaman her birimizin yaptığı yanlışlıklar olsa bile bu tür yanlışlıkları hiçbir şekilde tasvip etmemiz mümkün değil. Aksi takdirde demokratik siyasetin zeminini ortadan kaldırmış oluruz, siyasetin varlık nedenini ortadan kaldırmış oluruz. Hangi nedenle, hangi saikle yapılmış olursa olsun Sayın Kılıçdaroğlu'na yönelik bu saldırıyı, bu tepkiyi şiddetle bulduğumuz için şiddetle ve hiddetle kınadığımı belirtmek istiyorum.

Tabii, hazırladığımız rapor her birinizin önünde duruyor, dolayısıyla raporun içeriğine ilişkin ayrıntılı bilgiler vererek zamanınızı almak istemem. 1 Nisanda Cezaevi Komisyonu üleriyle Tekirdağ Ceza İnfaz Kurumlarında incelemelerde bulunduk, öncesinde Bakırköy'e gitmiştik, ertesi gün de Tekirdağ'a gitmiştik. Tekirdağ'a benim Başkanlığımda İstanbul Milletvekili MHP'li üye Atilla Kaya, Muş Milletvekili HDPLi Burcu Çelik Özkan katılmıştı. Son aşamasına da CHP'li üye Veli Ağbaba katılmıştı. Burada belirlediğimiz birtakım sorunlar var, mutlaka giderilmesi gereken birtakım sorunlar var, bunları raporumuzda dercetmiş bulunmaktayız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 5

Sanıyorum Sayın Genel Müdür Yardımcım sizin de önünüzde rapor var, bu raporda birtakım somut şikâyetler var, sorunlar var, onlarla ilgili zaten mülâhazalarınızı alacağız.

Ben, çok objektif bir rapor olduğu kanaatindeyim. Diğer üye arkadaşımızın muhalefet şerhine kendi adıma katılmadığımı belirtmek istiyorum ama bizim kendi raporumuzda, hazırlamış olduğumuz raporda dikkate sunduğumuz sorunların ivedilikle giderilmesi gerektiğini de burada Adalet Bakanlığı yetkililerine bildirmek istiyorum Komisyonumuz marifetiyle. Bu konuyla ilgili sorular olursa, benim cevaplamam gereken sorular olursa memnuniyetle cevaplarım. Ben bu kadarla yetineyim, çünkü rapor dururken rapor üzerinde konuşarak vakit israfına gitmenin çok doğru olmadığı kanaatindeyim

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Metiner’e teşekkür ediyoruz.

Söz almak isteyen diğer Komisyon üyelerimiz buyursunlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben teşekkür ederim.

Öncelikle, bu rapora geçmeden önce cezaevleriyle ilgili bir iki şey söylemek istiyorum Tekirdağ Cezaeviyle ilgili.

Şimdi, tabii muhalefet de olsak sonuçta bu Komisyonun üyesiyiz, alt komisyonun üyesiyiz. Sayın Metiner ben geldiğimde... İkinci cezaevine birlikte gidemedik, Sayın Atila Kaya, Sayın Burcu Çelik’le beraber gittik biz cezaevine, ardından benim diğer gitmediğim cezaeviyle ilgili bir talebim oldu. Maalesef oradaki cezaevi müdürü çok keyfi davranarak bizim cezaevine girmemizi engellemeye çalıştı. Uzman arkadaşımız da buna şahit. Önce Komisyon Başkanı olmadığı için Komisyonun giremeyeceğini söyledi. Sonra ısrarla Komisyonun... 2 kişi bile olsak Komisyonun incelemede bulunacağını ifade ettik. Müdür yine keyfilik yapmaya çalıştı. Burada iktidar partisinin milletvekili olmadığı için 2 No.lu cezaevinin müdürü haddini de aşarak bizim girmemizi engelledi. Girmemizi engellemek için elinden gelen her şeyi yaptı. Sonra Atila Kaya’dan rica ettim “Bir saat benimle katılır mısın?” diye ve Atila Kaya ve Burcu Çelik’le beraber girebildik. Orada bizim görüşmelerimizi yönlendirmeye çalıştı. Biliyorsunuz, cezaevlerinde, cezaevi ziyaretlerinde koğuştaki hiçbir görevli olmaz. Görevli olursa o ziyaretin anlamı olmaz. Her odaya girmeye çalıştı. Her girdiği odadan ben utanarak çıkartmaya çalıştım “Lütfen çıkar mısınız?” dedim ama ısrarla odaya girip mahkûmlarla olan konuşmalarımızı dinlemeye çalıştı. Bunun not edilmesini sizden rica ediyorum. Sonuçta biz de bir kamu görevi yapıyoruz. Oradaki davranışların şık olmadığını belirtmek isterim, özellikle altını çiziyorum.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Sayın Başkan, izniniz olursa bu konuyla ilgili küçük bir açıklama yapmak durumundayım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben sözümü bitireyim isterseniz.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Tabii.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yani oradaki durum o. Sayın Başkanın sanırım bir cenazesi çıktı, cenaze nedeniyle ayrıldı Tekirdağ’dan. Ayrılmanıza bir şey demiyoruz ama orada bizim karşılaştığımız tutumun doğru olmadığını belirtmek istiyorum.

Raporla ilgili bir iki şey söyleyeceğim eğer siz bu konuyla ilgili söylemeyecekseniz.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Yok ben hemen bununla ilgili söyleyeyim.

İzniniz var mı?

BAŞKAN – İznim var da çok özür dilerim. Yani söylesem de yanlış anlaşılacak, söylemesem de yanlış anlaşılacak ama ben söyleyeyim nezaket gereği. Çay servisi noktasında eğer şey varsa çay servisi yaptırabiliriz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Teşekkür ederiz, sağ olun.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Buyurun.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Şimdi, öncelikle şunu belirteyim, ben cenazem dolayısıyla ayrılmak zorunda kaldım alalecele, doğrudur ama incelememizi bitirmiştik zaten.

İkinci diğer husus, cezaevi müdürümüz son derece değerli bir insan, görevini hakkıyla yapan bir insan, benim tanıdığım kadarıyla son derece de objektif ve bizim görüştüğümüz tutuklu ve hükümlülerin hiçbirisi de çok somut, çok belirgin bir şikâyetle bulunmadılar cezaevi müdürümüzün uygulamalarıyla ilgili. Dolayısıyla Sayın Ağbaba incelememizin neticesinde geldiler, incelememiz bitmişti. Ama buna rağmen dolaşmak istediğini belirtti. Cezaevi müdürümüz de gerekli duyarlılığı gösterdi. Ama orayı da göreyim, burayı da göreyim...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yanlış hatırlıyorsunuz Sayın Metiner.

BAŞKAN – Bir bitirsin de, siz ondan sonra tekrar söz alın.

Buyurun.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Yani burada bir tek kişinin keyfi isteğine göre cezaevleri yeniden açılmaz, yeniden incelemeler yapılmaz. Ben de bu konuda Komisyon Başkanı olarak üyelerimizden gerekli duyarlılığı göstermelerini bekliyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İktidar böyle bir şey.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Ben cezaevi müdürümüzden kaynaklı bir şikâyet işitmedim ve cezaevi müdürümüzün de burada keyfi ve siyasi davrandığı kanaatinde değilim.

Çok teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, siz bir cezaevine gitmediniz, birini ziyaret ettiniz. Sizin olmamanız, cenazeniz nedeniyle öbür cezaevine hep beraber gittik, siz o cezaevini ziyaret etmediniz. 2 cezaevi var Tekirdağ’da 1 No.lu ve 2 No.lu. Ben şimdi sizin gitmediğiniz cezaevini tam hatırlamıyorum 1 mi 2 mi?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 6

MEHMET METİNER (İstanbul) – Biz bir tanesini incelememizin yeterli olduğu kanaatine varmıştık, bir açık cezaevini bir de kapalı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kampüste 2 cezaevi var, dolayısıyla bu cezaevleri ayrı ayrı kurumlar. Yani her cezaevinin kurumsal yapısı farklı, müdürü farklı, 1 No.lunun müdürü farklı, 2 No.lunun müdürü farklı, aynı kampüste diye aynı adlandırılmaz, farklı cezaevleri çünkü bunlar. Sizden sonra... Sizin gittiğiniz cezaevi müdürü, anlaşıyor ki, iktidara göre davranıyor. Yani sayın uzman arkadaşımız da şahittir, Sayın Atilla Kaya da, Burcu Çelik de şahittir, bu konuda bizim oraya girmemizi engellemeye çalıştı.

Ayrıca bakın, biz orada ziyarette bulunurken... Siz karşılaşmamış olabilirsiniz, tam da onu söylüyorum, keyfiliği söylüyorum. Yani oradaki cezaevi tamamen –siz de beni doğruluyorsunuz- iktidar milletvekili olmadığı için bize “Giremezsin.” dedi, yanımıza geldi, bu davranışları gösterdi. Hatta ses kayıtlarında bunlar var, müdürün yüzüne de söyledim.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Orada iktidar milletvekili olarak bulunmuyoruz, resmî görevimizle, resmî sıfatımızla bulunuyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bence sizin yapmanız gereken, müdüre değil o İnsan Hakları Komisyon üyelerine yapılan haksızlığı engellemek, bence o.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Biz orada incelememizi tamamlamıştık, siz sonradan geldiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir cezaevine gitmediniz siz.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Bir açık cezaevini ziyaret ettik, bir kapalı cezaevini, aldığımız karar oydu.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bakın, bir daha söylüyorum: Orada 2 tane cezaevi var, biri 1 No.lu, biri 2 No.lu.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Biz bir tanesini ziyaret ettik, yeterli bulduk.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Birine gittiniz, ikincisine gitmediniz.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Gitmedik evet.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ama cezaevleri farklı farklı kurumlar. O cezaeviyle o cezaevi aynı değil ki, müdürü farklı, mahkûmu farklı, koşulları farklı, davranışları farklı. Bir cezaevinde örneğin kitap sınırlaması var, öbür cezaevinde kitap sınırlaması yok. Niye? Çünkü farklı cezaevleri bunlar.

Biz 3 arkadaşla beraber gittiğimiz zaman, o cezaevi müdürü bir İnsan Hakları Komisyonu milletvekiline davranmada yakışmayacak davranışlarda bulundu. Belki bunu siz olumlu karşılayabilirsiniz ama ben bunun doğru olmadığını söylüyorum. Muhalefet olur, iktidar olur, böyle bir şey kabul edilemez. Bizimle orada ısrarla odaya girmeye çalışması, ısrarla odada bizi dinlemeye çalışması Allah aşkına kabul edilebilecek bir şey mi? Uzman arkadaşımız orada, bunların hepsinin ses kaydı var. Kaç kez “Müdür bey, lütfen burada durmayın, biz bu mahkûmlarla görüşmeye geldik.” dedim. Özellikle bizi yönlendiriyor, özellikle geliyor başımızda durmaya çalışıyor, yani bunlar yaşadığımız şeyler, ses kayıtları var, onu söyleyeyim ben size.

Ayrıca cezaevleriyle ilgili...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Nasıl ses kayıtları onlar?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ses kayıtları var, biz konuşurken ses kayıtları var, müdür orada.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Kim aldı o kayıtları?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Beyefendi alıyor, uzman arkadaş alıyor, elinde şey var. Konuşurken içeri giriyor, odaya giriyor, bulunduğumuz odaya girmeye çalışıyor. Bunlar doğru şeyler değil onu söyleyeyim.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Ses kayıtları...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ses kayıtları var.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Gösterin bize dinleyelim, hep burada Komisyon üyelerimizle.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Açıp dinletsin Fazlı Bey.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkanım, heyet üyelerinden herhangi biri “Ben şuraya da girmek istiyorum, burayı da incelemek istiyorum.” diyemez, böyle bir keyfîlik olamaz. Heyetin almış olduğu karar doğrultusunda ilgili yerler gezilir, incelenir ve biz gezdiğimiz hiçbir yerde de ne müdürler ne savcılar bize eşlik etmiş değiller.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hem savcı eşlik etti hem müdür, ayrıca...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Yani “Mademki cezaevine gittik, o zaman şurayı da görevim, burayı da görevim.” diye bir keyfî talep olamaz, bu talep yerine getirilmediğinde de cezaevi müdürü suç işlemiş olmaz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Arkadaşlar, ayrıca, bakın, siz herhalde ne yaptığınızı bilmiyorsunuz, hangi cezaevine gideceğinizi hatırlamıyorsunuz herhalde ya da ben söylediğim için alınıyorsunuz; Tekirdağ’a giderken 1 ve 2 No.lu cezaevleri ziyaret edilecek diye gidildi, açın, kararınıza bakın. Tekirdağ 1 No.lu Cezaevi ziyaret edilecek diye gidilmedi. Hayır, bir daha söyleyeyim: Cezaevleri aynı kampüste olur, Silivri’deki 5 No.lu farklı, L tipi farklı; Tekirdağ’daki 1 No.lu Cezaevi farklı, 2 No.lu farklı, açık cezaevi farklı; hepsi birbirinden farklı kurumlar. Orada alınan karar 1 ve 2 No.lu cezaevlerine gidilecek diye karar alındı. Siz gayet doğal, “Cenazem var.” dediniz, ayrıldınız; hiçbir şey demiyoruz ama ondan sonraki karşılaştığımız muameleler, özellikle sizin ziyaret edip bizim tekrar ziyaret etmek için gittiğimiz cezaevinde karşılaştığımız muamele, müdürün yapmış olduğu muamele... Yüzüne de söyledim Fazlı Bey şahittir “Sen, iktidar partisi milletvekili olsa böyle yapamazdın.” dedim, savcıyla falan bir sonuç alamadık, orada tartıştık, Sayın Atilla Kaya da buna şahittir. Ayrıca, Cezaevi Komisyonu üyeleri eğer Komisyonla gitmişlerse istediği koşula girerler, istedikleri koşula girmek için gidiyorlar zaten; cezaevi müdürünün istediği koşula girdikten sonra ne anlamı var gitmenin. Çat kapı, hiç bilmeden rastgele girilmesi gerekiyor, rastgele girilmesi gerekiyor ki doğru, sağlıklı bir sonuç çıksın.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 7

MEHMET METİNER (İstanbul) – Heyet olarak, heyet kararıyla girilebilir. Zaten cezaevi müdürleri bize “Şuraya girebilirsiniz, buraya giremezsiniz.” demezler, diyemezler, böyle bir cürette de bulunamazlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir şeyi merak ediyorum, kaç kişiden oluşması lazım heyetin?

MEHMET METİNER (İstanbul) – Kim katılırsa, mesela siz Bakırköy’e katılamadınız...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Gamze Hanım katıldı.

MEHMET METİNER (İstanbul) – ...ricada bulundunuz, biz o ricayı kabul etmek zorunda değildik ama buna rağmen kabul ettik CHP’li bir üye bulunsun diye. Siz Tekirdağ’ın son aşamasına katıldınız, siz de lütfen gerekli duyarlılığı gösterin.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Beyefendi, ben şimdi sizi eleştirmek için söylemiyorum, ben orada karşılaştığım muameleyi söylemek için söyledim. Siz tabii, iktidarı temsil ettiğiniz için...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Tabii ki iktidarı temsil ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – ...cezaevi müdürüne yapılan eleştiriyi de üzerinize alınıyorsunuz.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Asla, asla.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Niye görmeden, bilmeden... Gördünüz mü benim yaşadıklarımı?

MEHMET METİNER (İstanbul) – Bakırköy’de de beraber bulunduk, CHP’li üyeler orada nasıl çalıştığımızı gördüler.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hayır, siz benim yaşadıklarımı gördünüz mü de direkt reddediyorsunuz, şahit misiniz buna?

MEHMET METİNER (İstanbul) – Şahit olmama gerek yok, siz orada bireysel incelemelerde bulunma hakkına sahip değilsiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bireysel değil, tekrar söylüyorum, bireysel değil. Benim yanımda Atila Kaya vardı, Burcu Çelik vardı.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Bireysel olarak bulunacaksanız müracaatta bulunursunuz, gidersiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ha, bireysel inceleme yapmayı istemek... Bazı arkadaşların girmedığı yerde, “Yorulduk.” deyip ve benim gezmemden daha doğal bir şey de olamaz.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Neyse... Onu tartışmanın bir gereği yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bazı arkadaşlarımız üç koğuşa giriyor, sonra cezaevi müdürü...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Yeterince yorulmuştuk, siz gelmediniz çünkü.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Aslında, İnsan Hakları Komisyonunun sivil olması lazım, Cezaevi Alt Komisyonunun daha da sivil olması lazım. Vali karşılıyor, savcı karşılıyor, yemekler, çaylar; bunu da doğru bulmuyorum ben. Ne işi var savcının, müdürün?

MEHMET METİNER (İstanbul) – Siz zaten hiçbir şeyi doğru bulmuyorsunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben doğru bulmuyorum, sen sivilsin, oraya cezaevini incelemeye gitmişsin; siyah arabalar karşılıyor, bunları da doğru bulmuyorum. Ama yaşamadığınız bir şeyi peşinen reddetmenizi de anlayabilmiş değilim, bunu da Komisyonun takdirlerine sunuyorum, başka bir şey demiyorum.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Ben de bir öneride bulunabilir miyim Başkanım. Bundan sonra cezaevi ziyaretlerini kırmızı veya değişik renklerde arabalarla katılmayı öneriyorum mümkünse.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Beyaz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

DURMUŞ FİKRİ SAĞLAR (Mersin) – Sayın Metiner’in söylediği lafı dil sürçmesi olarak kabul ediyorum, “Herkes istediğini yapamaz Komisyonunda.” dedi; hayır, herkes istediğini yapar çünkü komisyondur adı. Dolayısıyla, “Biz bir karar vereceğiz, o şekilde davranacağız.” dersiniz o şablon olur. Komisyon gittiği yeri değişik düşüncelerden, değişik gözlemlerle, farklı bir şekilde incelemek zorundadır ve sonunda da rapor öyle çıkar. Yani başkanlık yapmak... Ben de bir alt komisyonda çalışıyorum, sayın başkan burada değil ama ona teşekkür etmek isterim, her istediğimizi yapan, her türlü rahatlığı sağlayan bir başkanımız var, olması gereken de bu. O nedenle, ben bunu dil sürçmesi olarak kabul ediyorum, dolayısıyla...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Kelimeleri bağlamlarından koparıp kullanmaktan ne kadar çok haz alıyorsunuz Sayın Sağlar.

DURMUŞ FİKRİ SAĞLAR (Mersin) – Öyledir, öyledir. Bunu söylemek isterim, bu bir yanıltır.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Tıpkı taşra politikacıları gibisiniz, gerek yok buna, buna tenezzül etmeyin ya.

DURMUŞ FİKRİ SAĞLAR (Mersin) – Herkes istediğini yapar. Komisyon içerisindeki üyeler...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Ne ben o niyetle söyledim ne de sözlerim oraya çıkar ya. Siyasi polemiklerden ne kadar haz alıyorsunuz.

DURMUŞ FİKRİ SAĞLAR (Mersin) – Siyasi polemik değil, siz polemik yapıyorsunuz. Bakın, bir şey anlatmaya çalışılıyor, siz koruyorsunuz, neden savundunuz anlamadım ben.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Onu söyle, onu anlayabilirim ama sözlerimi bağlamından koparmana gerek yok.

DURMUŞ FİKRİ SAĞLAR (Mersin) – Diyor ki: “Ben burada yeterince gözlemimi yapamadım çünkü oranın müdürü bana engel oldu.”

MEHMET METİNER (İstanbul) – Bunu söyleyebilir ama benim sözlerim üzerinden, kastetmediğim şeyleri çıkarmanıza ne gerek var?

DURMUŞ FİKRİ SAĞLAR (Mersin) – O zaman, idare şeklinizin yanlış olduğunu burada söylemek istiyorum.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Söyleyebilirsiniz, eyvallah.

DURMUŞ FİKRİ SAĞLAR (Mersin) – Söyledim şimdi zaten.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 8

MEHMET METİNER (İstanbul) – İdare biçimine karşı çıkabilirsiniz, hiç sorun teşkil etmez bu.

DURMUŞ FİKRİ SAĞLAR (Mersin) – Bu şekilde uyarılmış oldum sizi.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Ben de sizi uyarıyorum.

DURMUŞ FİKRİ SAĞLAR (Mersin) – Teşekkür ederim.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Yani gerçekten yakışmıyor bu siyasi polemikler.

DURMUŞ FİKRİ SAĞLAR (Mersin) – Hayır, çok yakışıyor, olması gereken bu.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Üstünüzde kalsın o zaman, yakışiyorsa.

DURMUŞ FİKRİ SAĞLAR (Mersin) – Polemik dersiniz çok iyi yaparım ben ama olması gerekeni söylüyorum.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Ya, Fikri, biz birbirimizi tanırız ya, en âlâsını yaparız da yeri burası değil yani.

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, size söz vereceğim de müsaade buyurursanız şöyle bir husus var: Ben arkadaşlara da sordum, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımızın oluruyla ceza infaz kurumlarında normal şartlarda heyet hâlinde inceleme yapılmasına imkân tanınıyor. Heyetten ayrı, bireysel olarak inceleme yapılması heyet kararıyla yine gerçekleştiriliyor. Tabii, ortak bir rapor da çıkarılacağı için, sonuçta bireysel...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, buna bir itirazımız yok ki bizim.

BAŞKAN – Buyurun, siz söz istemiştiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tekrar söyleyeyim: Bu nasıl bir bakış ki benim söylediklerim hemen peşinen, görmeden reddediliyor, onu anlayabilmiş değilim. Ben de bunu biliyorum, ben de ikinci kez Cezaevi Alt Komisyonu üyeliği yapıyorum. Geçtiğimizde Sayın Ayşe Türkmenoğlu'yla da beraber...

BAŞKAN – Şimdi, siz heyet hâlinde hareket ettiğiniz için nasıl bir görmeme oluyor, onu anlamadım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şöyle: Sayın Metiner'in cenazesi vardı, ayrıldı.

BAŞKAN – Ha, tamam, sizinki sonrasında oldu.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İki cezaevi vardı, onlar bir cezaevine gitti, ben ikinci cezaevine gitmek istedim. Ayrıca, o cezaevini beraber gezdik arkadaşlarla, Atila Kaya ve Burcu Çelik'le, daha önce diğer arkadaşların gittiği, benim görmediğim cezaevine gitmek istedim, rica ettim, Burcu Çelik ve Atila Kaya'dan. Onlar da -sağ olsunlar- "Biz istiyoruz Komisyon olarak -hem Burcu Çelik hem Atila Kaya- tek başına girsin, Veli Bey girsin, biz ayrılalım." dediler, cezaevi müdürü ısrarla yok dedi. "Ya, bak, komisyonun rızası var." dedim, "Yok, onlar gelmezse olmaz." dedi, onları ikna ettik, beraber girdik içeriye.

BAŞKAN – Ama sorun şu: Nasıl ortak rapor yazılacak bu durumda?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Anlatıyorum işte ben. Bakın, orada diyor ki: Komisyonun onayıyla tek başına da girebilir. Onları ikna ettim ben, hem Burcu Hanım'ı hem Atila Bey'i ikna ettim, cezaevine gittik biz beraber. Onların uçağı erken, ben Tekirdağ'da kalacaktım, beraber oraya girdik. O cezaevi müdürü girdiğimiz her koşuşa girmeye çalıştı, bizi engellemeye çalıştı, girmememiz için oldukça mücadele etti, bunu söylüyorum ben.

Şimdi, bir de bu Komisyonun çalışma şekliyle, cezaevleriyle ilgili bir iki şey söylemek istiyorum. Şimdi, değerli arkadaşlar, İnsan Hakları Komisyonu kanunu geldiği hafta bu, Tekirdağ Cezaevi ve Bakırköy Cezaevi ziyaretleri yapıldı, İnsan Hakları Komisyonunun kanunu geliyor biz cezaevi ziyareti yapıyoruz. Bu doğru değil yani orada bizim kanunumuz konuşuluyor ve bakın, yine, bizim hiç haberimiz olmuyor. Daha önce Ayşe Türkmenoğlu'nun Başkan olduğu dönemde -siz de şahitsiniz- hangi cezaevine gideceksek beraber karar alıyorduk, hangi tarihte gideceksek hepimizin uygunluğuna göre karar alıyorduk, öyle gidiyorduk. Bakırköy Cezaevine karar veriliyor, bizim alınan karardan haberimiz yok, bize sorulmuyor hangi gün gideceğimiz veya Tekirdağ Cezaevine gideceğimiz bize sorulmuyor. O gün hatırlarsanız, size de söyledim ben, bu Komisyonun kanunu konuşuluyor, biz cezaevi inceliyoruz; bu doğru değil, bizim kanun konuşulurken.

Bakın, geçtiğimiz günlerde bir İspanya ziyareti gündeme geldi.

BAŞKAN – Şimdi şunu bir bitirelim de ondan sonra yine...

MEHMET METİNER (İstanbul) – İspanya meselesini de konuşmamız lazım.

BAŞKAN – Bence tartışmayı boşu boşuna uzatmayalım, ne İspanya ne diğer konu...

VELİ AĞBABA (Malatya) – O zaman, isim vermeyeyim, İspanya meselesinden madem alınıyorsunuz, şöyle söyleyeyim...

BAŞKAN – Yok, alınmıyorum, niye alınyım?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bazı arkadaşlarımız alınıyor.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Konuşacağız bunu.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şöyle söyleyeyim o zaman: Arkadaşlar, Cezaevi Komisyonu üyeleri sizin gibi milletvekili, onlar da milletvekili; e, şimdi, beyefendi karar veriyor, "Hadi gidelim." Şimdi, onun programı var mı, yok mu; uygun mu, değil mi? Bunlar doğru çalışma şekli değil, eğer bu Komisyon sağlıklı işleyecekse bunu hep beraber konuşmamız gerekiyor. Bakın, ben yapıcı bir eleştiri yapmaya çalışıyorum. Bu Komisyon doğru çalışacaksa, hep beraber çalışacaksa bunu söylememiz gerekiyor.

JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Alt komisyon toplantılarına düzenli olarak katılıyor musunuz?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Katılıyorum evet, düzenli olarak katılıyorum alt komisyon toplantılarına. Gelemesem de arkadaşlarımdan rica ediyorum, gitmelerini rica ediyorum, gelmeye çalışıyorum toplantılara.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt : İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 9

Şimdi, raporla ilgili birkaç şey söyleyeyim: Tabii, cezaevlerindeki uygulamalar cezaevinden cezaevine göre değişiyor, bu da biraz orada keyfiyetin esas olmasından kaynaklanıyor. Birçok cezaevinde olduğu gibi bu cezaevinde de muhalif kanallar... Muhalif demeyelim de...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – De, de, “muhalif” de.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Muhalif diyeyim, peki.

...bazı kanalların izlenmediği anlaşıyor, istenildiği hâlde izlenilmediği anlaşıyor, izin verilmiyor. Ne kadar böyle, hiç ismini duymadığımız televizyon kanalları var ama örneğin, Halk TV'nin yayını yok cezaevlerinde.

Ayrıca, orada ilginç birkaç şeye rastladık. Che Guevara'nın terörist olması nedeniyle karakalemle çizilen resminin duvardan indirildiği, sonra, terörist olup olmamasıyla ilgili bir soruşturma açıldığını gördük. Yine, cezaevlerinde IŞİD'i eleştirmenin yasak olduğu, halkı paniğe sevk etmek olduğu iddiasıyla mektupların verilmemesi söylendi mahkûmlar. İlginç bir şey var: Mesud Barzani'nin eleştirildiği bir mektubun devlet büyüğünü eleştirmesi nedeniyle ilgili cümlelerin karalandığı bize ifade edildi. Yine, maalesef, Hükûmete yönelik hiçbir eleştiriye, mektup da yazsa, örneğin, “Hükûmetin yapmış olduğu bu uygulama yanlıştır.” dese o mektubun karalandığını ifade etti bize mahkûmlar.

Birçok cezaevinde olduğu gibi, aslında, İnsan Hakları Komisyonunun çok dikkatle incelemesi gereken bir konu var. Bu çıplak arama meselesini İnsan Hakları Komisyonunun çözmesi gerekiyor. Özellikle, ince arama dediğimiz çıplak arama, eğer mahkûmlar çok ısrarla reddediyorsa uygulanmıyor ama mahkûmların sesi çıkmıyorsa bu çıplak arama yapılıyor. Bunun da nedeninin organlarında esrar, eroin veya uyuşturucu taşıyabilme riskinden dolayı olduğu söyleniyor. İşte, üç kez çömeltiliyorlar, öksürtüyorlar falan, bu uygulama insanlık dışı bir uygulama. Her ne suç işlemiş olursa olsun uygulamanın mutlaka İnsan Hakları Komisyonu tarafından çözülmesi gerektiğini ben düşünüyorum, dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum.

Ayrıca, çok ilginç yasaklar var, bu yasakların da Cezaevi Komisyonu tarafından çok dikkatle... Örneğin, karakalem serbest, kırmızı kalem yasak, yeşil kalem yasak; niye yasak? Bunun anlaşılır bir gerekçesi...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Sarı kalem de yasaksa bundan bir anlam çıkarabiliriz. Sarı kalem var mı yasaklar arasında?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sarıyı sormadım, bilmiyorum.

Tabii, cezaevindeki koşullar Türkiye'deki koşullarla benzer. 7 Hazirandan önce -tırmak içerisinde- “barış görüşmeleri” sürerken cezaevindeki mahkûmlara bakış ile 7 Hazirandan sonraki bakış çok farklı, Hükûmetin bakışıyla bire bir örtüştüğünü söylemek mümkün. Daha önce şefkatle yaklaşılana şimdi daha farklı yaklaşıldığını söylemek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Hanımefendi.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Teşekkür ediyorum.

Başkanım, esasında ben Cezaevi Alt Komisyonunda değilim ama cezaevleri benim açımdan da çok hassas olduğu için, özel olarak ilgilendiğim bir konu. Esasında, raporu incelediğimizde çok suya sabuna dokunmayan bir rapor olduğunu görüyoruz çünkü bana kişisel olarak gelen mektuplarda bile onlarca, hatta yüzlerce... Cezaevinde yaşanan sıkıntılarla ilgili mektuplar alıyoruz ama raporda bunların hiçbirine değinilmemiş ve Tekirdağ Cezaevinde de Burcu arkadaşımızın bize ilettiği ve ayrıca bize gelen mektuplarda da bizim tespit ettiğimiz birçok sıkıntı vardı, zaten bunlar muhalefet şerhinde belirtilmiş. Ama bizim en çok üzerinde durduğumuz, hasta mahpuslarla ilgili mesele çünkü raporun hiçbir yerinde hasta mahpuslarla ilgili bir cümle geçmiyor. Gerçekten, çok can yıkıcı bir mesele çünkü bizim daha önce de onlarca defa belirttiğimiz Abdülkadir Fırat diye bir hasta mahpus var burada ve yüzde 80 felçli yani kişisel olarak hiçbir şekilde kendi ihtiyaçlarını gideremeyen bir hasta ve bunun gibi daha birçok hasta var, zaten bunları tek tek muhalefet şerhinde de belirttik. Ancak, maalesef, şu anda raporun herhangi bir yerinde, sonuç ve çözümde de bununla ilgili bir değerlendirme göremedim. Yani bununla ilgili olarak bence acil alınması gereken önlemler arasında bunların... Hani, bu hasta mahpuslarla ilgili ne yapabilirizle ilgili olarak bence İnsan Hakları Komisyonunun acil olarak görüşmesi gereken bir mesele.

Bir de bunun yanında, ben de çıplak aramalarla ilgili olarak birkaç şey söylemek istiyorum çünkü raporda çıplak aramayı normalleştiren bir dil ve üslubun kullanıldığını görüyoruz ama esasında böyle olmadığı çok açık. Çünkü yine, dediğim gibi, hem oradaki incelemelerde arkadaşlarımızın tespit ettiği hem de bize gelen mektuplarda yine bir şekilde cezaevine girip çıkmış olan insanlardan öğrendiğimiz kadarıyla bu çıplak aramanın hiçbir şekilde güvenlikle alakası yok. Cezaevine gidildiğinde özellikle sürgünlerle beraber yani şu anda sürgün olarak kullanılan nakil işlemlerinde ilk cezaevlerine gittiklerinde orada insanların bir şekilde onurunu kırmak, onların o cezaevinde kendilerine göre uyguladıkları sistemde, o sistemi daha çabuk kabullenmeleri için cezaevine ilk girdikleri anda hiçbir gerekçe olmadan insanlar çok insanlık dışı bir uygulamayla çıplak aramaya maruz bırakılıyor. Yani bunun böyle, hani, gerektiğinde yapılabilir, aslında gerektiğinde de yapılıyor gibi, böyle ucu açık, gerçekten bunu mazur görececek bir cümlenin bu raporda olması -ben kendi adıma söyleyeyim- beni gerçekten korkutan ve üzen bir şey çünkü İnsan Hakları Komisyonu olarak biz evet, birçok farklı partilerden olabiliriz ama en temelde biz oradaki insanların da insanlık onurunu, haklarını korumak ve kollamakla yükümlüüz. O açıdan, ben burada asla bir siyasi polemik yaratmak istemiyorum. Ancak, dediğim gibi, bu iki meselenin de acil olarak çözülmesi gerekiyor.

Bir de yeri gelmişken şunu da söylemek gerekiyor: Belki bu Tekirdağ Cezaeviyle ilgili bir durum ama bugün Şakran Cezaevinde süresiz bir açlık grevi başladı. Bununla ilgili olarak da hem ailelerden hem cezaevine giren avukatlardan edindiğimiz bilgilere göre çok yoğun işkencelere maruz kalıyorlar, kaba kuvvet kullanılması şeklinde yani kaburgalarının bile kırıldığı şeklinde bize birçok bilgi gelmekte. Mademki burada cezaevlerini konuşuyoruz, bence Şakran'la ilgili de en kısa zamanda bir inceleme yapmak gerekiyor çünkü

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 10

şu anda mahpuslar bununla ilgili bir çözüm üretmedikleri için, hiçbir yere seslerini ulaştıramadıkları için açlık grevine başlamış durumdalar. Yani bugün bu vesileyle bence Şakran Cezaeviyle ilgili, oradaki uygulamalarla ilgili olarak da bir incelemenin yapılması, en kısa zamanda çözüme kavuşturulması gerekiyor. Çünkü evet, cezaevi belki insanların suçlarının infazı için bir yer ama orayı bir işkencehaneye, orayı gerçekten insanların onurunu kıracak davranışların sergilendiği bir yere dönüştürmemek gerekiyor. Bununla ilgili hem uluslararası sözleşmeler, bunu da bir tarafa bırakırsak gerçekten, viodani olarak da bu yönde en kısa zamanda çözümlerle ilgili bu Komisyonunda bence neler yapılması gerektiği konusunda daha objektif ve çözüme yönelik değerlendirmeler yapmamız gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Ayşe Hanım'a teşekkür ediyorum.

Mahmut Bey, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, sunuşlar bölümünde polis karakollarıyla ilgili yaptığınız bir sunuş vardı, açıklama vardı; Bakanlık yetkilileri de burada olduğu için belki çok daha yararlı olacak diye düşünüyorum. İnsan haklarının polis karakollarında ihlal edilmemesi açısından öncelikle, polis karakollarının üç çeşidi var; A grup, B grup, C grup diye. Türkiye'de mevcut olan polis karakollarının hiçbirisi bu standartlara uygun değil Değerli Başkan. Bu standartlara uygun olmadığı için polis karakollarımız insan hakkı ihlalleri çok daha fazla yaşıyor. Mesela, yaşadığımız örneklerden hemen şunu pratik olarak söyleyelim: İfadenin alındığı polis karakollarına gittiğiniz zaman eğer ifadeyi alan kişi değerli bürokratların yerinde oturuyorsa arka tarafta kamera vardır, burada, önlerinde şüpheli olarak ifadesi alınan kişi oturuyor, orada kamera kaydının alınıp alınmadığının bir uyarısı yok. Yani normal koşullarda, polis karakollarında bu şekilde ifade yöntemleri hukuka aykırı. Belki sizinle sohbet ediyordur ifadeyi alan, belki o anda sosyal, beşerî ilişkiler anlamında konuşuyordur, o kayıt orada olduğu zaman kayıt alındıktan sonra, eğer kişi o anda kendisini boşlukta hissetmişse, normal, yasal anlamda sorguya geçmişse orada, boşlukta, isteyerek olmayan veyahut da tamamen kişisel güven nedeniyle bir şey ifade etmişse artık o aleyhine beyan olarak kabul ediliyor. Öncelikle, sizden istihramım, bunun da bence insan hakları ihlali açısından sadece ve ama sadece, Türkiye'deki bu polis karakollarının bu evsafa uygun olup olmaması... Bu üç şeyi getirir, bir: Polisi bu kadar töhmet altında bırakmaktan kurtarır. İki: İnsan hakları ihlali açısından bence bu en aza indirilmiş olur. Üç: Emniyet mensuplarında insani ortamlarda çalışma ortamını yakalamış oluruz. Bu hakikaten ihmal edilmiş bir konu, onun için, ben bunu dile getirme ihtiyacı hissettim.

Raporla ilgili... Evet, eksiğiyle fazlasıyla emeği geçen tüm arkadaşlara ben teşekkür ederim ancak, tabii, ideal olanı, ideal olması gereken, olan eksikliklerin rapora dercedilmesi. Bununla ilgili, evet, ben bir önceki dönem de Komisyon üyesiydim ancak Komisyonun üyesi olmamakla beraber, cezaevinden bize gelen mektuplar var. Gelen üç tane mektubu ben Sayın Başkanlığınıza gönderdim, Sayın Cezaevi Alt Komisyon Başkanına gönderdim, Sayın Bakanlık yetkililerine gönderdim. Şimdi, burada açık ve net bir keyfî disiplin soruşturmalarından bahsediliyor, infaz yakma politikasından bahsediliyor, yayınların engellenmesinden bahsediliyor, mektup ve faksların engellenmesinden bahsediliyor, sohbet hakkının engellenmesinden bahsediliyor. Bunlar ayrı, uzun uzun... Doğrusu, bir de sürgün ve nakillerle ilgili yaşanan sıkıntılardan bahsediliyor. Evet, kısmen bunlar yansımış, kısmen yansımamış; bunların da tekrar yine gözden geçirilmesini veya bundan sonra eğer Komisyon olarak gidilecekse bu mektuplar da en azından ellerinde olursa, bu kişileri de bir dinlerlerse belki daha somut, net sonuca varmış oluruz.

Aynı şekilde, tabii ki ben Komisyona gelmeden Komisyonumuzu aradım, takdir edersiniz, il ve ilçelerde altı ayda bir insan hakları izleme raporlarının Komisyonumuza gönderilmesi lazım Türkiye'deki tüm illerde. Maalesef, valiliklerin bünyesinde kurulu bulunan insan hakları izleme kurulları tam anlamıyla, manasıyla çalışmıyor. Gerçekten, eğer bunlar tam anlamı ve manasıyla çalışmış olsa belki biz de burada çok fazla sıkıntı yaşamamış oluruz. Raporları istedim, Komisyona gönderilmediği için Komisyonun yapabileceği bir şey yok. Bunun üzerine -dayanamadım ben- Tekirdağ Valisini aradım, dedim ki: Sayın Valim, insan hakları izleme komisyonu bünyenizde kurulu, burada hiç cezaevine gidilmiyor mu yani cezaevinden size gelen mektuplar yok mu, şikâyetler yok mu? Bununla ilgili raporlarınız varsa bize gönderir misiniz. Raporlarının olmadığını ancak onlara şikâyetlerin yapıldığını söylediler. "Bana göndermenizin mahzuru var mı?" dedim, "Yok." dediler, sağ olsunlar, ben huzurunuzda ona da teşekkür ederim hakikaten. Mektupları bana faksla gönderdi ve ben yine aynı şekilde, Başkanlığınıza, Sayın Alt Komisyon Başkanına, Sayın Bakanlık yetkililerine de teslim ettim. Bu mektubun bir tanesi mesela, herhâlde, okuduğum kadarıyla, psikolojik anlamda rahatsız ama tedaviye ihtiyaç var çünkü sürekli koğuştta dövüldüğünü, şikâyet edildiğini, şikâyet ettiği zaman, güya "Sen kafanı duvarlara çarpyırmuşsun." yani psikolojik anlamda gerçekten bunun hastaneye sevkini gerektiği hususunda ihtiyaç var.

Yine, aynı şekilde, bir başka mektup, "Ruhsal ve bedensel anlamda ben çok yıpranmış durumdayım..." intihar eğilimleri vesairesi var. Yani netice itibarıyla, bu insanlar, evet, suç işlemiş olabilir ama yine de bizim insanımız, cezaevleri ıslah yerleridir yani insanları topluma yeniden kazandırma yerleridir. Bu açıdan, anlaşılan burada yine bir sıkıntı var.

Aynı şekilde, bir başka mektup, burada da yine hukuka aykırılıklardan şikâyetçi vatandaş. Tabii, temennimiz, arzumuz şu: Cezaevlerinin gittikçe azalması, cezaevine giden insanların sayısının azalması ama demek ki toplumda sıkıntılar var ki bu sayı da geometrik olarak sürekli artıyor. Ama artsa da bizim bu insan hakları ihlallerine en azından, göz yummamamız lazım, daha üstüne gitmemiz lazım diye düşünüyorum.

Ben teşekkür ediyorum, saygı, hürmetlerimi sunuyorum.

BAŞKAN – Mahmut Bey'e teşekkür ediyoruz.

Şenal Hanım, buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 11

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Değerli arkadaşlar, ben de öncelikle arkadaşlarımıza teşekkür etmek isterim alt komisyonda yaptıkları çalışmalar nedeniyle.

Ancak, birkaç konuda düşüncelerimi ifade etmek istiyorum. Belki salt Tekirdağ Cezaevine bağlı olarak değil, genel olarak cezaevi sistemine ilişkin olarak hazır, burada arkadaşlarımız da bulunmaktayken söylemek istediğim konular var, aynı zamanda, rapordaki bir iki nokta üzerinde. Şimdi, bilirsiniz, birçok arkadaşımız cezaevi rejimiyle ilgilenen arkadaşlar, Foucault'nun bu konuda son derece değerli bir yayını var, der ki: "Cezaevi kötülüktür. Neden kötülüktür? Çünkü siz orada özgürlüğünüzden yoksun kalırsınız, özgürlük de yaşayan bir insan için en değerli temel haklardan biridir." Şimdi, zaten bir kötülük olan cezaevini daha kötü bir hâle getirme noktasındaki girişimlerin kesinkes bir insan hakkı ihlali olduğunu da kabul etmemiz gerekir. Ben cezaevi sorunuyla yıllarca ilgilenmiş olan bir arkadaşınızım, şunu biliyorum: Cezaevlerindeki koşullar çok kötüydü hem cezaevinde tutukluların talepleri hem dışarıda insan hakları alanında çalışan avukat arkadaşlarımızın mücadelesi, toplumsal mücadele ceza infaz sisteminde çok önemli ve olumlu değişiklikler yarattı. Ancak, hepimiz biliyoruz ki sadece yasal anlamda düzenlemelerin yürürlüğe girmiş olması sorunu çözmemiyor. Nasıl çözmemiyor? O yasaların içselleştirilmesi ve uygulanması gerekiyor. Bu sebeple, temel problemlerin, cezaevlerindeki görevli arkadaşlarımızın bu sorunu içselleştirmemiş olmalarından kaynaklandığı gibi bir kaygı içindeyim. Tabii, tümü için bunu söylemem mümkün değil ama uygulayıcıların uygulama yaparken tutuklunun da bir insan olduğunu ve onun insan haklarının korunması gerektiği bizim görevimizin, sadece Birleşmiş Milletler Minimum Standartlar çerçevesi içinde yeniden suç işlemelerinin önüne geçmek, aynı zamanda, onların sağaltılmalarını, psikolojik olarak da sağaltılmalarını sağlamak olduğunu bilerek hareket etmemiz gerekiyor. Bunu daha uzun bir şekilde ifade etmeyeceğim, bu konudaki söylediklerimi burada kesmek istiyorum.

Ancak, bir iki nokta var. Yoğun bir biçimde hepimize yakınmalar geliyor, tek tek de geliyor, bizim Komisyonumuza da geliyor cezaevlerinden. En önemli yakınmalardan birini oluşturan şey, özellikle, hastalık sorunlarındaki aktif ve yeterli müdahalenin olmaması. Bu konuda önermeler var arkadaşlarımızın raporunda. Şöyle bir konu var ki bu konu aslında can alıcı bir konu diye düşünüyorum: Kelepçeli muayene. Kelepçeli muayene konusunda takdir hakkı doktora bırakılmış durumda fakat Türk Tabipleri Birliğinin kendi etik kuralları içinde ve aynı zamanda, Birleşmiş Milletler standartları içinde bir tutuklu ve hükümlünün herhangi bir biçimde, özellikle, hastayken tedavisinin kelepçeli olarak yapılması, aynı zamanda, hastanelerde kaldığı süreç içinde herhangi bir biçimde... İşte, kelepçeleniyor biliyorsunuz ayağından veya kolundan, bunun bir insan hakkı ihlali olduğu konusunda hem düzenlemeler var hem Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları var. Şimdi, bunun bizim önümüzde bir sorun olarak durduğu ve bu konudaki düzenlemenin Türk Tabipleri Birliğinin veya tabip arkadaşlarımızın -burada kendileri de var, ben eksik söylüyor olabilirim- etik kurallarına da uygun bir biçimde yani eğer doktora bu yetkiyi veriyorsak niye veriyoruz? Belki saldırgandır tutuklu, kaçır ya da kendisine bir zarar verebilir diye ama bu herhangi bir hasta için de söz konusu, hastanelerde sayısız saldırı olaylarıyla karşı karşıya kalıyor doktor arkadaşlarımız. Bu sorunla ilgili bir çözümü geliştirmemizin yararlı olacağı inancındayım.

Diğeri: Uygulanan disiplin cezalarının, örneğin, telefonla görüşme hakkının kaldırılması ya da görüş hakkının, aileyle açık görüş hakkının ya da eşle ilişki hakkının, mahrem ilişki hakkının kaldırılması gibi, son derece yaşamsal olan, onlar için psikolojik olarak çok önemli olan konulardaki disiplin cezası uygulamalarının bir insan hakkı ihlali olduğu yolunda da yine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin çok sayıda kararı var. Biz bunu hâlâ uygulamaya devam ediyoruz. Şundan söz etmiyorum: Şiddet uygulamalarından söz etmiyorum, zaten hukuken yasak bu, uygulandığı takdirde de mutlaka Türk Ceza Yasası kapsamında uygulayıcı hakkında bir şey gelebilir ama manevi cezalara dönüşen tedbirlerin, uygulamaların mutlaka kaldırılması gerekir. Gelecek süreç içinde cezaevi sistemini bu biçimde geliştirmek gerekir inancı içindeyim.

Diğer bir nokta: Yine, belki sizlere çok uçuk gelebilir söylediğim şey ama en sık aldığımız mektuplardan birisi vegan ve vejetaryen olan kişilerin beslenmesi konusu. Arkadaşlar, bu bir yaşam tarzıdır, o yaşam tarzına uygun koşulların yaratılması, cezaevinde de olsa çünkü tamamen, beslenme sistemi onun yaşam hakkıyla ilgili bir sorundur. Bu konuda önlemlerin alınmıyor oluşu, bu konuda zorlamaların yaratılması... Biliyorsunuz, açlık grevinde olan bir genç var bu konuda, genç mi, yaşlı mı bilmiyorum yaş olarak ama bir açlık grevi sorunu hâline dahi gelebilmekte ve bir hakkın insanın kendi yaşamını ortaya koyarak savunulmasına dönüşmektedir. Bu konuda, uygulayıcıların özel bir özeni gerektiği inancındayım.

Biraz önce Veli Bey de söz etti, hatta biraz espri konusu yaptı arkadaşımız "sarı kalem" diye, böyle bir sorun da var arkadaşlar, sadece kurşun kalem. Şimdi, resimle ilgilenmek isteyen bir insan olsun, sadece atölyelerde falan sınırlı, cebinde bile bulunsa renkli bir kalem yasak sayılıyor. Şimdi, bunları kavrayabilmemiz mümkün mü? Belli giysiler, biliyorsunuz, güvenlik görevlilerinin de giydiği giysilerin renginde kazak giymek yasak. Bunlar gerçekten anlaşılır şeyler değil. Biz kendi güvenlik görevlimizi giysisi nedeniyle mi tanıyoruz? Hani, kaçmayı engellemek... Kaç kapıyı, kaç kilidi açacaksınız da kaçacaksınız, bunlar da ayrı sorunlar.

Şimdi, Cezaevi Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Yasa'nın 16'ncı maddesinde bir değişiklik oldu ve (6)'ncı fıkra geldi, yanlış anımsamıyorum herhâlde. Şimdi, bu 6'ncı fıkrada kendisine bakamayacak ve hasta olan birisinin, toplum için tehlike teşkil etmiyorsa salıverileceğine, cezasının erteleneceğine ilişkin bir düzenleme var. "Toplum için tehlike teşkil etmek..." Değerli arkadaşlar, 7 kişiyi öldürmüş bir katilden söz edelim ya da 8 çocuğun ırzına geçmiş birinden söz edelim. Bu hasta ise, kendine bakamayacak durumda ise suçu ne olursa olsun -isterse bir siyasi militan olsun- bunun artık başkasına, topluma zarar vermesi düşünülebilir mi? Sağlık olarak ölmek üzere, kendine dahi bakamıyor ama biz diyoruz ki onun için, savcı bey oturuyor, kendine göre bir değerlendirme yapıyor, atılı suça bakacak herhâlde ama atılı suça bakarak böyle bir karar verilemez sağlık sorunu için de. Bu maddede mutlaka düzenleme yapılması gerektiği inancındayım. Bu, herhâlde, Tekirdağ'daki insanların da sorunudur. Tabii, ben bilmiyorum somut olarak

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 12

ama hazır burada böyle bir olanak varken bu söylediğim noktaların bir insan hakkı sorunu olduğu ve bu konuların düzeltilmesinin aynı zamanda bizim infaz sistemimiz için de olumlu bir düzenlemenin yaratılmasına katkı sunacağı inancındayım.

Uzattığım için özür dilerim, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz Şenal Hanım'a.

Buyurun.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Efendim, doğrusu, konuyla ne kadar ilgili bilemiyorum ama en azından bu konuları tartışırken, analiz ederken sahip olduğumuz zihin yapısına belki bir katkı sağlar diye Veli Bey'in başladığı yerden devam etmek istiyorum. Che Guevara'nın resimlerinin yasaklanmasından bahsetti. Böyle bir yasağa ben de katılmıyorum çünkü Che Guevara artık terörist tanımından çıkarıldı, bildiğim kadarıyla serbest piyasa koşullarında bir tüketim metası hâline getirildi. Serbest piyasanın böyle bir özelliği var; en aykırı, en aşırı aktörleri, kimlikleri, kişilikleri bile tüketim aracı hâline getirebiliyor. Che, bunların en bariz örneklerinden biri. Belki biraz da şundan kaynaklanıyor: Benzeri diğer aktörler bu derece kullanıma uygun hâle getirilemedi. O da o zihin yapısının, o dünyanın kendisini üreten o kapitalist süreçlerle biraz yakın ilişkisinden kaynaklanıyor, birdenbire rahatlıkla entegre olabiliyor. Bunu ülkemizde de görmemiz mümkün. Ülkemizin tarihinde haksızlıklara uğrayan, idam edilen, infaz edilen birçok insan olmasına rağmen bizde de belli aktörler -adını şimdi saymamızın bir anlamı yok- yine böyle ticari bir metaya dönüştürülerek serbest piyasaya kazandırılmış oldular, o şekilde dolaşıma girdiler. Bunu, belki, biraz önce Veli Ağbaba'nın bahsettiği, Halk TV'de, benzeri kanallarda da görmek mümkün. Dogmanın sağı solu yok, dogmatik düşünce kendi mitlerini, kutsallarını oluşturuyor. Hacıbayram'da ya da Eyüp Sultan'da nasıl bir pazar varsa, kutsal üzerinden, ortak değerler üzerinden para kazanan bir piyasa, bir sektör varsa aynı şekilde... Peki, söyleyelim adını: İbrahim Kaypakaya'dan, Deniz Gezmiş'ten, Mahir Çayan'dan, Yusuf Aslan'dan, Hüseyin İnan'dan -sayabiliriz bunları, çoğaltabiliriz- bunlar üzerinden, bunları birer promosyon malzemesi hâline getirip onlar üzerinden para kazanan ve onları serbest piyasada dolaşıma sokulan birer üretim metası hâline getiren bir sektörden bahsediyoruz, bir anlayıştan bahsediyoruz. Bunun en iyi örneği Che'dir. Ne gariptir ki benzer zihin yapısına sahip olan bu insanlar dışında, dünyanın birçok yerinde haksızlıklara uğrayan hiç kimse bu denli o kapitalist tüketim süreçlerinde malzeme olarak kullanılmadı.

Bunu belirtmek istedim, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun.

AYHAN BİLGEN (Kars) – Sayın Başkan, benim, aslında, özel olarak bu raporla ilgili değil ama genel olarak cezaevleriyle ilgili duruma dair birkaç şey var paylaşmak istediğim.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Bu raporla ilgili müzakereleri bitirelim bence.

AYHAN BİLGEN (Kars) – Çok kısa ama bunu kapsayan bir şey, yani buraya değen kısmını da söyleyeceğim.

Şimdi, cezaevi izleme kurulları mekanizması yani gerçekten etkin ve sorunu büyük oranda yerelde çözecek biçimde işlemediği müddetçe ne bizim yani burada alt komisyonumuzun bütün taleplere cevap vermesi, bütün başvuruları takip etmesi mümkündür ne de yani bürokrasinin ya da işte Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine uzanan sürecin gerçekten hani Türkiye insan hakları karnesine bir pozitif fotoğraf yansımaya gücü yetebilir. Yani, burada, tabii ki Komisyonumuzun insan haklarıyla ilgili kanunlarda da ne yazık ki bir inisiyatifi yok. Bu çok ciddi yapısal bir şey yani bugünle ilgili bir sorun değil ama yani ben buna rağmen bir öneriyle cezaevi izleme kurullarının daha sivil... Gayet tabii içinde kamu görevlileri olacak, zaten olmazsa kamu gücü kullanılamaz, kamu otoritesi kullanılamaz ama bugünkü yapısıyla cezaevi izleme kurullarının işlevsizlikten -tırnak içinde söylüyorum, gayet tabii, iyi çalışanlar vardır, önemli tespitler yapıyordur ama- çıkarılıp beklenen kritik katkıyı sunma yani bu Komisyonun, bu mekanizmanın kurulma amacı ne idiye, kuruluş dönemindeki beklenti ne idiye bunu karşılayabilecek pozisyona getirilmesi gerekiyor. Yani, bir düşünün ki Pozantı Cezaevinde yaşanan tablo... Yani, orada bir cezaevi izleme kurulu vardı, rutin toplantılarını yapıyordu, belli ki ziyaretlerini yapıyordu ama Pozantı'daki durumu tespit edememişti. Şimdi, bu kadar vahim yani, galiba, bu kadar hiçbir siyasi görüş ayrılığına şey olamayacak biçimde bu kadar açık bir insani dramı, çocuklarla ilgili bir dramı tespit etmeyen bir izleme kurulu ne ifade edebilir? Dolayısıyla, ben bu mekanizmanın -yani bu vesileyle tartışmayı yapmışken- yeniden en azından üye sayılarıyla ilgili... Hem bir irade beyanıdır bu, elbette ki sadece bürokrasiyi ilgilendirmez, siyasi bir irade gerektirir ama hem de mevzuat açısından bir biçimde daha sivil üye sayısını artıracak, insan hakları örgütlerinin katılımının, meslek örgütlerinin katılım oranının -yani, kurulun aldığı kararın da- hem uluslararası arenada hem iç kamuoyunda kabul görebilecek bir noktaya taşınmasını bence gündemimize almamız gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ayhan Bey'e teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Aslında ben de raporun dışında kısa bir iki şey söylemek istiyorum ama müsaadeniz olursa.

Bunlardan biri bu ring araçlarıyla ilgili. Biliyorsunuz ki "tabut" diye tanımlıyorlar bu ring araçlarını ve ben gerçekten bunun koşulları incelendiğinde ne kadar insan haklarına aykırı bir durum olduğunu görmemizin mümkün olduğunu düşünüyorum. Çünkü çok sayıda insanın bu ring araçlarına doldurulduğuna, hatta bazen de ters kelepçeyle götürüldüklerine ait mektuplar alıyorum ben. Özellikle bu konuyla ilgili bir çalışma yapılmasını rica ediyorum.

İkinci konu, çok hızlı geçeceğim, Sayın Metiner'le gittiğimiz Bakırköy'deki çalışmada özellikle şöyle bir şeye ihtiyaç olduğunu gördük: Mahkemelerin yoğun olduğu günlerde, ring araçlarının dolu olduğu günlerde ama rutin, diyelim, böbrek yetmezliği olan bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt : İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 13

hastanın mahkemeye öncelik verildiği için hastaneye götürülmediğinin ve bunun gibi birçok vaka olduğunun şikâyeti yapıldı bize ve oradaki bir infaz memurundan şöyle bir teklif geldi: "Ben yılların memuruyum. Önceden burada bir hastane vardı, bu sorunu mahkûmlara ait bir hastane kurarak çözersek çok doğru olacak."

Bir de şeyle ilgili sorun iletmışlerdi yani bir tahlil bir hastanede var, diğerinde yok, tekrar hasta başka hastaneye yollanıyor.

BAŞKAN – Hangi cezaevi?

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Bakırköy Kadın Cezaevinde.

Dolayısıyla, bir hekim olarak bu çok dikkatimi çekmişti. Gerçekten çok reel çünkü o hasta o tetkik olmadığı için orada tekrar geri yollanıyor, on gün sonra tekrar sil baştan başka bir hastaneye yollanıyor. Bununla ilgili bir çalışma yapılırsa ben doğru bir teklif olduğunu düşünüyorum.

Üçüncü bir konu da bana gelen bir mektuptu. Aslında, bu çok uzun süre oldu geleli, başka mektuplar da var ama ben size ileteceğim Sayın Başkan bu mektubu. Bu mektup da Düzce Cezaevinden gelmiş. Cezaevindeki kişi eroin kullandığını, serseri bir hayatı olduğunu, yoldan çıktığını yazmış. Ardından da Filistin, Gazze, Çeçenistan, Afganistan, Bosna-Hersek, Suriye gibi ülkelere gidip Sünni cihatçı kardeşleriyle aynı saflarda savaşçı cihat çağırısı yapıyor. Bu mektubun aynısı ikinci kez geldi bana ve mektubu geri ilettim. Zarfının üzerinde de bana bir kadın olarak yola gelmemle ilgili kadınsal iletiler iletiyor, okumayacağım burada ben ancak şu ilgimi çekti: Ben Mediste bir Vekilim. Bu mektupların birçoğunun... Birçok cezaevindeki tutuklu arkadaş -ya da "mahkûm" diyelim- Sayın Metiner'le gittiğimizde bize şunu iletiyorlar: "Bizim mektuplarımız ulaşmıyor ya da geç ulaşıyor ya da çiziliyor." Ama ben bir Vekilim, böyle tehdit içeren bir mektup Türkiye Büyük Millet Medisine, bana gelebiliyor. Bunu size ileteceğim, takdirinize bırakıyorum ben.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Üzerinde "Görüldü" var mı?

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Var.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Bana da gelmişti aynı şekilde bir mektup.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Öyle mi? Ben bilemiyorum tabii.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Hiçbir şey çizilmemiş yani hiçbir müdahale yapılmamış, olduğu gibi, böyle çirkin bir mektup gönderilmiş.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Evet, aynı şekilde ikincisi gelince aynı kişiden, ben mektubu hiç açmadan geri iadeli yolladım. Sizin takdirinize ileteceğim.

BAŞKAN – Siz bunu iletin, biz takibini yapalım, size de bilgi verelim konuyla ilgili.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Buradaki sorun şu: Bu mektupları denetleyenlerin biraz daha bence kontrollü olmaları gerektiği.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Mektup okuma komisyonu var, görevini yapmıyor.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Yapmıyor demek ki.

BAŞKAN – Tamam mı Gamze Hanım, sözünüz bitti mi?

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Bu kadar, teşekkür ederim.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Mehmet Bey müsaade ederse ben tek bir cümle söyleyeceğim sadece, Gamze Hanımın açıklamasıyla ilgili.

BAŞKAN – Buyurun.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Aslında çok doğru bir ifadede bulunuyorsunuz. Sonuçta, zaten hasta olup cezaevine girenler var, mahpuslar var ya da hapishaneye girdikten sonra hasta olanlar var. Bu, hastanelerin cezaevlerine getirilmesiyle alakalı, aslında, Metris F Tipi Cezaevi var ama o cezaevi erkeklere has olduğu için Bakırköy'deki kadınları göndermiyorlarmış. Bizim zaten en büyük sıkıntımız biraz şartlarla alakalı. Mesela, çocuk mahkûm Türkiye'de 4.500. Dolayısıyla, onlarla ilgili ayrı bir düzenleme yapabiliyorsunuz ama 18 yaş altı kız çocuğu sadece 7, tüm Türkiye'de 7. Yani, o 7 kişi için ekstra bir çalışma yapmak mümkün değil. Sadece onu kayıt altına almak istedim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Son olarak Alt Komisyon Başkanımız Mehmet Metiner'e söz veriyorum.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, öncelikle şunu belirtmek isterim ki biz iktidar partisi milletvekiliyiz diye, komisyon başkanınız diye hiçbir yerdeki yanlışları ve haksızlıkları göz ardı etmeyiz. Bu, bizim partimizin anlayışına aykırı. Ürettiğimiz her bir yerdeki yanlışlıktan, haksızlıktan, ayrımcılıktan biz sorumluyuz ve bunun üstüne gideriz; bunu yapan bürokrattan da hesap sorarız, bunu yapan bir başkasından da hesap sorarız. Bilerek ve isteyerek hiçbir zaman, hiçbir yerde, hiçbir koşulda biz yanlışlıkların, haksızlıkların üstünü örtmeye kalkışmayız.

Bir diğer husus: Burada Bakanlık yetkilileri var. Birbirinden değerli eleştiriler, saptamalar getirildi, onlar cevap verirler. Benim Komisyon Başkanı olarak cezaevini, cezaevindeki sorunları sahiplenmem zaten doğru değil, bu benim görevim değil. Bakanlık yetkilileri gerekli cevapları verirler ama saptadığımız sorunların çözümünü için veyahut da gördüğümüz yanlışlıkların giderilmesi için iktidar partisinin milletvekilleri olarak -bireysel olarak da ayrıca- biz yapılması gerekeni zaten yapıyoruz, yapacağız. Her şey raporda yazılı olduğu biçimiyle kalmaz, bireysel olarak yapıp ettiklerimiz var. Buna da bir iki şey değineceğim.

Yalnız, beni üzen bir şey oldu. Birbirimizi kişisel olarak sevmeyebiliriz, siyasal görüşlerimiz farklı olabilir, başka yerlerde çok canhıraş bir şekilde karşı karşıya da gelebiliriz ama eğer ben bir Komisyon Başkanlığını almışsam bütün üyelerime eşit mesafede olmak

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 14

zorundayım. Ben böyle inanıyorum ve ben, mümkün olduğunca, kendi partili arkadaşlarımızdan ziyade diğer arkadaşlara gerekli hassasiyeti gösteriyorum. Onlara saygıda da asla kusur etmiyorum çünkü bu benim görevimin gereği. Taleplerine de her zaman açık olduğumu kendileri biliyorlar ama nedense, işte, medya olunca bir başka türlü konuşma ihtiyacı hasıl oluyor. Bu, beni şahsen üzüyor. Ben, diyelim ki Sayın Ağbaba'yla 24'üncü Dönemde bir sorun yaşamış olabilirim ama bunun üstünü örtmek için olağanüstü çaba sarf ederken onun hâlâ husumetin dilini kuşanmasını anlamakta zorluk çekerim. Her konuda kendisiyle görüştüğüm hâlde, gerektiğinde aradığım hâlde, soruşturduğum hâlde, "Sayın Genel Başkanım" diye hitap etmeme rağmen, böyle bir mecburiyetim olmamasına rağmen... Fakat, burada yani söylemediğimiz, söylemek istemediğimiz sözler üzerinden birbirimizle siyasi bir kavgaya girişmemizin manası yok. Biz üzüm yemeye çalışıyoruz, bağcı dövmeye değil ama kendimizi de dövürtmeyiz elbette.

Şimdi, "Herkes istediğini yapar!" değerli arkadaşlar, akıl var, mantık var yani. Hiç kimse her yerde istediğini yapamaz. Biz kendi ailemizde bile her istediğimizi yapamıyoruz yani koca olarak yapamıyoruz, eş olarak yapamıyoruz, çocuklar yapamıyor. Resmî bir görev icra ediyoruz, kanunlar var, mevzuatlar var, bu çerçevede çalışıyoruz yani. "E, ben gittim, istediğimi yaparım." Yok böyle bir şey. Siyasal bir partide de, bir örgütte de, herhangi bir mensubiyet alanında da kişiöğlü her istediğini yapamaz. Bu, özgürlüğün sınırlanması anlamına gelmez, kurallar var. Ha, siz bir yere gitmek istersiniz, heyet buna izin verir, Komisyon Başkanı izin verir, gidersiniz, bireysel olarak da görüşürsünüz ama "Ben Komisyon üyesiyim, istediğimi yaparım..." Vallahi yapamazsın yani kusura bakma. Ben de Komisyon Başkanı olarak kuralların dışına çıkamam.

Dolayısıyla, yani Fikri Sağlar'ın, kişisel dostluğumuz olmasına rağmen,, sözümü bağlamından koparması çok rahatsız edici yani buna gerek yok ya. Ondan sonra, yani gene Sayın Ağbaba'nın "Beyefendi karar veriyor 'Hadi gidelim.' diyor, gidiliyor..." Şimdi, yani bu üslup şık bir üslup değil arkadaşlar, şık bir üslup değil. Kaç gün öncesinden haber vermem gerekiyor Sayın Başkan? İşte, önümüzdeki hafta Kırıkkale Cezaevini günübirlik inceleme kararı aldık, böyle bir düşüncemiz var Başkanlık olarak. Üyelere de danışacağız ama üyeler nedense uygun olmuyorlar, siyasi çalışmaları var, başka yerlerde oluyorlar. Yani, kendimizi her bir üyeye göre konumlandırdığımız zaman hiçbir faaliyet yapmamamız gerekiyor. E, o zaman da "Efendim, Türkiye'deki cezaevlerini bitirdiler de bilmem neredeki cezaevlerine gitmeye başladılar." gibi hiç de hoş olmayan, şık olmayan, nezaketle bağdaşmayan birtakım siyasi suçlamalar yapılıyor. Yani, kaç gün önceden size bildirmemiz gerekiyorsa söyleyin, hayhay. Mesela, önümüzdeki hafta size uygun mudur, hangi birinize uygundur? Birisi gelmiyor diye hiçbir cezaevine gitmeyelim mi yani? İstediyiniz buysa, hayhay, bu bizi rahatlatır ama hem bu tür bir çalışmaya aktif katılmamak hem de bu tür bir suçlama getirmek, hakikaten hakkaniyetle bağdaşmıyor. Onun için, burada kendi kafasına göre hareket eden, kural tanımayan bir başkanlık modeli yok, demokratik bir biçimde işleyen bir başkanlık modeli var. Ama bir tek insan gelmiyor diye de, gelemiyor diye de herhâlde bir cezaevi incelemesini erteleyecek hâlimiz yok. İşte, haklı olarak Şakran Cezaevinden bahsettiler. Bu çok ciddi bir iddiadır, bunun üstüne gitmemiz lazım. Belki de pattadak yayan gitmemiz gerekecek. E, Veli Bey uygun değilse siyasi çalışmalarından dolayı, Gamze Hanım gelsin, Mahmut Bey gelsin, bunu da engelleyici bir şey yok, engellemedim de. Gamze Hanım, engelledim mi? Tıpkı bir...

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Sayın Başkan, engellemediniz de ben orada bir gönül koyayım ama. Çünkü, hani, kendinizin aslında kabul etmemesi gerektiği hâlde kabul ettiğini ilettiniz. Ben, aslında, resmî olarak öyle mi, bilmiyorum ama biri olmadığında...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Evet, resmî olarak öyle.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Tamam, öğrenmiş oldum onu da ben.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Ama, her zaman başımızın üstünde yeriniz var. Hatta ben size teklifte bulundum, Veli Ağbaba son derece meşguliyeti fazla olan bir parti büyüğünüz, mümkünse hep siz gelseniz diye bu teklifi ben size yaptım.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Çünkü, ben gelmek isterim olmadığında da ama...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Teklifi ben size yaptım. Hatta, siz gelemiyorsanız Mahmut Bey gelsin ama birisi gelsin yani. Biz istiyoruz ki her bir partiden bir üye bulunsun ki orada objektif tespit yapalım yani bizim amacımız bu. Yoksa, cezaevinde bir şeyin üstünü örtmek gibi bir amacımız yok, politik bir ayrımcılık da yaptığımız yok.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Affedersiniz, çok özür dilerim, sözünüzü de kestim ama özen göstermekte yarar var değil mi, heyet hâlinde gidileceği için heyetteki arkadaşların koşullarının olanak ölçüsünde gözetilmesinde yarar var. Yani, bu eleştiri...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Biliyorum ki bunu fazlasıyla yapıyorum, emin olun ki yapıyorum ama...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ben, yapıyorsunuz veya yapmıyorsunuz demiyorum ama buna hepimizin özen göstermesi gerekiyor.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Yani, söz konusu biz olunca başka mülahazaları devreye sokmaktan haz alan bazı arkadaşlarımız var, bu da rahatsız edici. Bunu Komisyon toplantılarına, çalışmalarına yansıtmayalım. Biz birbirimizle dışarıda hesaplaşalım. Her türlü siyasi hesaplaşmaya varım, hiç kaçmam bundan, polemiklerden de kaçmam ama Komisyon çalışmalarına bunu yansıtmamız doğru değil. O yüzden, ben size -burada sayın genel başkan yardımcılarından biri de var- demokratik bir biçimde soruyorum: Kaç gün öncesinden bildirirsem makul bir bildirim olur? Diyelim ki yarın Şakran'a gitmemiz gerekti. Ne yapabiliriz? Gitmeyelim mi yani çok ciddi bir iddia var, birisi uygun değil diye gitmeyelim mi? Yani, veyahut da kaç gün öncesinden bildirmemiz gerektiğini bize üyelerimiz söylerlerse, hayhay, memnuniyet duyarız yani. Önümüzdeki hafta gidiyoruz mesela. Yasama uzmanımız sizi arayacak, buyurun, gelin ama "Hayır, ben uygun değilim, ben gelmiyorsa Komisyon çalışmasın." diyorsanız, hayhay, buna da varım, birlikte karar alalım, hatta bu Komisyonu lağvedelim. Ama yani sanki suçlu benmişim veya başkanlık sistemiymiş gibi, eli sopalı her istediğini yapan otoriter bir başkan... Yok böyle bir şey.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 15

BAŞKAN – Şu Başkanlık sistemini karıştırmayalım da şu anda. (Gülüşmeler)

MEHMET METİNER (İstanbul) – Şimdi, bu mahpuslarla ilgili... Bakınız, gerçekten çok can alıcı bir sorun, sizin dediklerinize katılıyorum, Bakanlık yetkililerimiz not alsınlar, bu beni vicdanen çok rahatsız ediyor. Yani, çözüm sürecinde de Cezaevi Komisyonu Başkanıydım, pek çok tutukluyla görüştüm. Yani, ağır hasta, ölümcül hasta, bir başkasının bakımına muhtaç, yatağa çivili yatıyor ama buna rağmen bürokratik işlemlerden dolayı o salıverilmiyor. Adli tabiplikler gerekli raporları vermiyorlar, siyasi mülahazalardan dolayı. Bu, insani değil. Bunu bugün söylemiyorum, geçmiş dönemlerde de söyledim. Hangi suçtan içeride yatıyorsa yatsın, bu insani değil. Tekirdağ'da da bunu gördüm. Ben bireysel olarak ilgileniyorum ama propagandasını da yapmıyorum. Bakırköy'de de, işte, Gamze Hanım gördü, soy ismi "Çapraz" olan, ismini hadi söylemeyeyim, Hakkâri'den gelmiş bir kızımız. Benim için onun ait olduğu örgütün hiçbir anlamı yok, işlediği suçun hiçbir anlamı yok. Ben dün bile cezaevini aramışım, tedavisi için gerekli çalışmaları... Bireysel olarak bunu yapıyoruz zaten, bu insani vazifemiz ya. Ama, ha, buraya giydirilmemiş, ben de fark ettim, teşekkür ederim yani münhasıran bu hasta tutuklularla ilgili, hükümlülerle ilgili bir şeyin giydirilmesi lazım eğer Başkanımız da uygun görürse ben bunun bir öneri olarak birkaç cümleyle giydirilmesi gerektiğini...

Lütfen, Bakanlık yetkilileri olarak sizden rica ediyorum... Tekirdağ Cezaevinde kendim gördüm, başında dikildim ve gözyaşı döktüm, biz insanız yani. O katil olabilir, x terör örgütüne mensup olabilir, o suçtan yatıyor olabilir ama yatağa çivilenmiş sakat yatıyor o insan, bir başkasının bakımına muhtaç yani. Ben bu tür insanlarla ilgili, bu tür tutuklularla ilgili yeni bir yasa çalışması gerekiyorsa yasa çalışması... Bakanlık bunu çözebiliyorsa Bakanlık bunu çözsün. Bunu Cezaevi Komisyonu Başkanı olarak da, bir insan olarak da, hadi sizin hiç hoşlanmadığınız tabirle söyleyeyim, o "otoriter" dediğiniz iktidar partisinin bir milletvekili olarak da asla kabul etmiyorum, çok rahatsızım. Diyarbakır Cezaevinde de bunu gördüm o süreçte, ölümcül hasta ama çeşitli mülahazalarla bırakılmıyor. Bunu ben bireysel, vicdani kanaatim olarak zikrediyorum. Buradan politika yapmanın bir manası yok. Tekirdağ'daki o hastayı ben de gördüm, buraya dercedilmemiş. Tek tek isim olarak dercedilmez bir cümle var ama gördüğüm kadıyla eksik bir cümle. Bunun mutlaka çok daha sorunsallaştırılmış bir dille yeniden yazılması lazım Başkanım, bu eksikliği mizi gidereceğiz.

Bir diğer husus: Şakran'ı söyledim, böyle bir işkence... Ben işkence iddialarının, ayrıca cezaevlerindeki işkence iddialarının çok da ciddiye alınması gerektiğine inanıyorum. Bakanlık yetkilileri buna cevap versinler. Keşke cezaevleri olmasa, hepimiz cezaevinin felsefesini yapabiliriz yani. Keşke yeryüzü cennet olsa Sevgili Başkan, hiç kimse suç işlemese, hiç kimse özgürlüğünden yoksun bırakılmasa. Yani, kelimeler üzerinden başka bir anlam kayması yapmanın manası yok. Şimdi, Çocuk İstismarı Komisyonundayız, orada neredeyse onu yapanların -ben de öyle inanıyorum- dar ağacına çekilmesi gerektiğini söylüyoruz ama aynı kişi tutuklu ve hükümlü olunca, vejetaryenmiş, şuymuş, buymuş... Yani, hangisini yapacağız, hangisi doğru, hangisi yanlış. Bir ölçüyü tutturmak o kadar zor ki. 5 yaşındaki evladınızın ırzına geçmiş alçak, şerefsiz insan. Orada başka bir politik mülahazayı devreye alıyorsunuz. Ama, aynı kişi cezaevine girdiğinde de el bebek gül bebek yani özgürlükten yoksun. Şimdi, bir şey söylerken genel, soyut konuşmak her zaman çok şeydir yani Sevgili Başkan ama sonuçta cezaevinde yaşayan insanlar psikopat olabiliyor. Görüyoruz işte, gardiyanların da Allah yardımcıları olsun, onların da can güvenlikleri çoğu zaman olmuyor. Birisinin gönderdiği bir mektup... Adamın psikolojik rahatsızlıkları var ama sen kim olduğunu bilmiyorsun, hemen ciddiye alıyorsun, getiriyorsun araştırmadan, Medis kürsüsüne sırf iktidar partisini yıpratayım diye "Bak böyle bir şey geldi..." Bir araştırmak lazım, incelemek lazım. Bize düşen incelemektir, o mektupta belirtilenler doğruysa gereğini yaparız ama bir mektup geldi diye de -kimin ne şekilde yazdığını bilmeden- bunun politik mülahazalarla kullanılmasını da doğru bulmuyorum.

Ring araçları konusunda Gamze Hanım'ın dikkat çektiği husus doğrudur, bunun, bu sorunun çözülmesi lazım.

Ayrıca, tutuklularla ilgili münhasıran bir hastane... Böyle bir projemizin olduğunu biliyorum Bakanlık olarak ama tutukluların, münhasıran, tam teşekküllü bir hastanede olmasında yarar var. Bunu gündeminize alırsanız kendi adıma çok sevinirim.

İzinizle bir cümleyle bitireyim: Polemik olsun diye söylemeyeceğim. Sanki ilk defa biz Komisyon olarak yurt dışına çıkıyoruz. Bana bu talep MHP'li üye Atila Kaya'dan geldi. Bir, hem Türkiye'deki cezaevlerini hem de yurt dışındaki cezaevlerini mukayese edelim diye; iki, orada, Avrupa'nın hangi ülkesinde vatandaşlarımız yatıyorlarsa biz de oradaki vatandaşlarımızın sorunlarını, hastane koşulları bağlamında, yerinde inceleyelim diye. Geçmiş dönemlerde de zaten pek çok Avrupa ülkesine bu tür ziyaretler yapılmış arkadaşlar. Yani, burada isimler var, söylememe gerek yok. Biz de bu çerçevede, bize Dışişleri Bakanlığımızdan gelen bilgiler doğrultusunda, orada, Madrid Cezaevinde 100'den fazla vatandaşımızın tutuklu, hükümlü olarak bulunduğu bildirildi. Ben de arkadaşlara "Gerekli incelemeleri yapın, ondan sonra biz bu geziyi planlayalım." dedim. Bu bir turistik gezi değil ya. Yani, hapishaneden çıkıyoruz, tekrar gelip yatıyoruz, tekrar hapishaneye giriyoruz, ertesi gün de çıkıyoruz, Türkiye'ye dönüyoruz. Turistik geziye böyle diyorsanız, can kurban ya, sizi gönderelim yani. İniyoruz, cezaevine gidiyoruz, gecenin bir vaktinde geliyoruz, yatıyoruz, tekrar ertesi gün cezaevine gidiyoruz, çıkıyoruz, uçakla Türkiye'ye dönüyoruz. Arkadaşlar, birbirimizi eleştirebiliriz ama bu tür çalışmaları politikanın bir malzemesine dönüştürmemizin, birbirimizi kırmamızın bir anlamı yok. Bu ne politik bir gezi ne turistik bir gezi. Daha önce de yapılmış olan gezilerin bir şeyi. Bunu yapacağız da. Ha, orada seçim var, şu an hükümet yok, dolayısıyla ertelememiz gerektiğini söyledikleri için erteledik yani. Ama, sizin de uygun göreceğiniz bir tarihte gitmek isteriz, bu gündemimizde var ama turistik geizdir diye gelmek istemeyen arkadaşlar varsa da müsterih olsunlar, turistik gezi yapmayacağız söz, hiçbir yeri de dolaşmayacağız, cezaevinden çıkıp otele, otelden cezaevine, ondan sonra geri döneceğiz. Ama buna da "Yokuz." diyorsanız o zaman sabah akşam Türkiye'nin cezaevlerini birlikte dolaşırız, bundan da hiç yüksünmeyiz.

Çok teşekkür ediyorum, raporun hayırlı olmasını, sorunların çözümüne katkıda bulunmasını diliyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 16

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Biraz önce tartışılan bir konu vardı, işte “Biz oraya giderken Tekirdağ 1 ve 2 no.lu cezaevleri diye o karar metninde açıkça belirtilmişti.” demişti Veli Bey. Ben de merak ettim, baktım, öyle bir ibare yok.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Zeynep Hanım.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Teşekkür ederim her şeyden önce.

Konuyu uzatmak ya da bir polemik yaratmak amacıyla değil, Sayın Başkan da tenzih ederek söylüyorum ama hitap ettiği kişi burada yokken onun kaç komisyon toplantısına katıldığı, katılmadığı, bulunabildiği, bulunamadığı, yoğun bir genel başkan yardımcısı olduğu, gündemi vesaire konuları âdeta bir “deja vu” duygusu yarattı bende. Bir önceki, Mülteci Hakları Alt Komisyonundaki toplantıda, aslında, Meclis kürsüsünden zikredilen isminin ardından, benim yokluğumla ilgili zaman konusunu sorduğunuz için cevap verme ihtiyacı hissettim.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Olsaydı yüzüne söylerdik, olmadığı için söylemek zorundayız.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Gerekli önerimizi yapmıştık biz ve burada sizlerle de mutabık kalmıştık. Dolayısıyla, aynı tartışmaya tekrar dönmeyi çok yerli bulmuyorum. Yine “lağvetmek” kelimesini kullanmıştınız, ben de size böyle radikal çözümlere ve sonuçlara gerek yok demiştim.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Biz radikal bir gelenekten geliyoruz.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Oradan yine uzlaşmayı bulmuştuk. Dolayısıyla, aynı şeyi tekrar tekrar...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Siz radikalizmden vazgeçmiş olabilirsiniz, biz vazgeçmedik henüz.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Bölmeyin ne olur, ben sizi dinledim söz hakkım gelene kadar, söyledim de zaten, polemik yaratmak için söylemiyorum diye ama aynı cümlelerle aynı şeyleri tartışıp da bir sonuca bağladığımız noktada, o günden bugüne devam eden toplantılara riayeti de yeterli sayıda olmadığı için bence orada çözdük diye düşünerek yolumuza devam edelim. Kendisinin cevap hakkı olmadığı bir yerde de -hani gerekçesi de vardır, yoktur- bir de şuna da dikkat etmekte fayda var: Doğal sonuç olarak, elbette ki alt komisyonlarda bizler birer temsilci olarak varız. Elbette, arkadaşlarımızın bizi ikame etmeleri mümkün. “Onunla ilgili yeterli zaman süresini bilirsek ona olanak sağlayabiliriz diğer arkadaşlarımızla.” demiştik, çözmüştük.

Kayıtlara geçmesi için bu yanıtı vermek istedim, her iki arkadaşım da burada olmadığı için.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Çok affedersiniz, bir şey eklemek istiyorum, bütün konuşulanlara, tutumlara bir de ek yapmak istiyorum genel itibarıyla konuştuğularımıza istinaden. Evet, tutukluların çıplak aranması gibi bir sorun üzerinden bir ek yapmak istiyorum. Ne yazık ki cezaevlerimizde, hatta, şimdi, milletvekili seçilmiş ve “Aldandık biz.” denilerek suçsuzluğu da ortaya çıkmış bir arkadaşımızın kızının kendisini ziyareti sırasında -bu 1 emsaldir ama birçok da böyle emsal olduğunu biliyoruz- ziyaretçilerin dahi elbiselerinin kesildiğini, insan haklarına son derece aykırı muamelelere maruz kaldıklarını biliyoruz. Bu da düzeltilmesi gereken ve unutulmaması gereken bir unsurdur, değinmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, buyurun Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, bu, komisyonlara üye görevlendirmeye ilgili, 24’üncü Dönem şunu yaşadık: Eğer ben uygun değilsem komisyona yerime gidecek diğer milletvekili arkadaş bildiriliyordu ve komisyon onu görevlendiriyordu ve bir sıkıntı olmadı, bu, tartışma konusunu bile olmadı yani gündeme gelmedi ama ne hikmetse, bu dönemde bu sorunu biz yaşıyoruz. Hatta, birinde ne oldu? Arkadaşlarla konuşulunca “Görevlendirme olmadığı için masraflar ancak kendi cebinden olursa gelinebilir.” şeklinde bana bilgiler geldi. Bu, doğru bir uygulama değil dedim, bu konuda sizin bilginiz olsun Değerli Başkanım, yani, milletvekili arkadaşımız, üye olan gelemeyebilir komisyona ama yerine gelebilecek milletvekili arkadaşına bildirir, o görevlendirmeye o milletvekilinin masrafı görevlendirme nedeniyle Meclisten karşılanmış olur. Yani, bu mağduriyeti gidermenizi istirham ediyorum. Böyle sıkıntılar yaşanıyor.

BAŞKAN – Bu konuyla ilgili hassasiyetinize katılıyorum. Ben de aynı kanaatheyim ve bu konuda da bana gelen taleplere de cevap vermeye çalışıyorum ama hatırladığım kadarıyla, o bahsettiğiniz örnek artı katılımdı. Artı katılımda...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, artı katılımda olmaz yani üye anlamında.

BAŞKAN – Hayır, ben arkadaşlarımızın talebi olduğu zaman hatırlarsanız bu konuda bile yardımcı olmaya çalıştım, yine, Meclis Başkanına yazdık ama bu durumda sorun olabiliyor. Yani, kişinin kendi masraflarını ödemesi gibi bir durum belki söz konusu olabilir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Artı olursa kendisi öder, dediğiniz doğru.

BAŞKAN – Ama bunun dışında ben de aynı hassasiyeti paylaşıyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, teşekkür ederim o hassasiyetiniz için.

İkinci bir konu, Sayın Metiner’in tutuklularla ilgili veya mahkûmlarla ilgili, özel hastane açılmasıyla ilgili... Evet, böyle bir şey varsa iyi bir gelişme ama şunu göz önünde bulundurmak lazım: Yani, cezaevinde bulunan mahkûm ve tutukluların tedavisine özgü ayrı bir mekânda, cezaevinin dışında farklı bir yerde hastane açmak... Biz buradaki mahkûm veya tutuklunun sağlığa erişim hakkını

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt : İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 17

engellileyemeyiz. Bunun pratik uygulamasını –yanılıyorsam Sayın Metiner beni düzeltsinler lütfen- birlikte 24'üncü Dönem, yanılmıyorsam ya Almanya' ya veya Roma' ya gittiğimizde...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Ben hiç gelmedim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öyle mi? Özür diliyorum o zaman, sanki birlikteydik ama.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Ben buraya not aldım, kendisi gitmiş, ben gitmemişim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama Komisyon üyesi olarak gitmiştik Sayın Metiner.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Vallahi, ben Komisyon Başkanı olarak gidemedim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ve orada Ayhan Sefer Üstün Bey'in başkanlığında gitmiştik biz. Şimdi, Roma'daki ve Almanya'dakinde şuydu değerli arkadaşlar: Cezaevinin bir bölümünde hastane vardı, o cezaevinin bir bölümündeki hastane ameliyat dahi yapabiliyordu. Çünkü neden bu? Yani, farklı bir mekânda eğer hastaneyi yaparsak o ameliyata, doktora erişimde, ani müdahalelerde vesirelerde sıkıntı yaşanabiliyor. Mesela, bugün gerek Ankara gerek İstanbul gerek Adana, yani, bu şekilde çok büyük olan cezaevlerinde, onun bir bölümünde gayet rahat bu şekilde, yani ameliyathane dâhil olmak üzere tam tedavi üniteleri açılmıştı, o yapılabilir. Eğer biz farklı bir yerde hastane açarsak orada hasta tutuklu veya mahkûmun cezaevine gidişi, gelişi, sevki, kontrol zincirinde sıkıntılar yaşayabiliriz. Yani, böyle bir hususta bunun göz önüne alınmasında yarar var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Ben çok kısa bir şey ileteceğim.

Birincisi, Sayın Tanal'ın dediği konuyla ilgili, zaten “Hastanenin yanında yapılacak bir hastane.” diye konuşulmuştu bizim bulunduğumuz ortamda. Talep uzun yıllar infaz memurluğu yapan birinden gelmişti. Yakın yerde olması ya da içinde bir bölümünde olmasıydı, ayrı bir yerde değildi ama ben şeyi iletmek istiyorum bir de ayrıyeten, biraz önce söylediklerimin dışında, bu nakil yapılan tutuklularla ilgili konuşmak istiyorum: Artık “sürgün” ya da “nakil” diyelim adına, her neyse, bu tutuklular ailelerinden çok uzak yerlere, genelde çok periferiye yollanıyorlar. Bu noktada da zaten çok gariban ailelerin bireyleri genelde. Dolayısıyla, görüşlerine gelen olmuyor. Bu durumda, ceza içinde bir daha bir cezai uygulamaya tabi tutuluyorlar. Acaba bununla ilgili bir çalışma yapmak mümkün mü? Ben yapılması gerektiğine inanıyorum. Çünkü, zaten cezalarını çekiyorlar, bir daha aileleriyle görüşememeleri çok olumlu bir sonuca vesile olmuyor.

BAŞKAN – Adalet Bakanlığı yetkilileri de cevap için not alırlarsa bu konuyu, bu konu önemli bir konu.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Yeni cezaevleri yapıyor zaten.

Çok uzadı da sadece bir cümle...

Şu esnada Adalet Bakanlığınca yapılan çok fazla cezaevi var, cezaevleri bittiği zaman mevcut olanlardaki sıkıntılar olabildiğince aza inecek ama bu durumda Türkiye'de yeni cezaevlerinin yapılmasının neden olduğu sıkıntılarla karşı karşıya kalacağız.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Adalet Bakanlığından gelen arkadaşlara söz vereceğiz.

Buyurun.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Davetiniz için de çok teşekkür ediyorum. Size en azından farklı bir bakış açısıyla görüşerimizi kısa da olsa anlatma fırsatı bulduğum için tekrar teşekkürlerimi arz ediyorum.

Sayın Komisyonun raporuyla ilgili ve tespitleriyle ilgili söyleyecek fazla bir şey yok. Biz Medisten gelen tüm raporları titizlikle ve hassasiyetle inceliyoruz ve mümkün olduğunca gereğini yerine getirmeye çalışıyoruz. Öncelikle bunu belirtmek istiyorum ve tespitler için teşekkür ediyorum.

Sayın vekillerimin söyledikleri konulara çok kısaca değinmek istiyorum. Burada, lütfen, öncelik, sonralık sırasını değerlendirmeyin, vakti mümkün olduğunca olumlu şekilde kullanmak istiyorum.

Şimdi, hep gündemde olan bu hasta hükümlü ve tutuklular konusunda birkaç bilgi arz etmek istiyorum: 2013'te kanun değişikliği girdi. Kanunun değişikliğe girdiği tarihten bugüne kadar 709 hükümlü ve tutuklu bu haktan faydalanarak tahliye edildi, hâlâ işlemleri devam edenler var. Bunlardan 37'si terör, 672'si de adli suçlardan hükümlü ve tutuklu. Biz bu konuda gerçekten sizinle aynı duyarlılığı paylaşıyoruz. Mümkün olduğunca da bu konuyu bire bir olarak takip ediyoruz. Yani, şöyle bir bizim çizelgemiz var. Bugüne kadar bu kapsamda olan, işlem yapılan –bir veya birden fazla işlem yapılan da olur- bunları anlık itibarıyla biz takip ediyoruz yani aşama aşama. Hangi aşamada, şu anda hastane midir, adli tıp aşaması mıdır, daha önce ret mi edilmiştir, hangi durumdadır, bunları bire bir takip ediyoruz ve gerçekten bu konu bizim de önemsemiğimiz bir konu. Yani, 2013'ten bugüne kadarki uygulamalara baktığımızda, aslında sağlıklı sonuçlar elde edildiği de görülüyor. Yani, 709 kişinin bu kapsamda tahliye edilmesi eski düzenlemeye göre sonuç alındığının bir göstergesi.

Çok sık gündemde olan bir konu, toplum güvenliği meselesi. Suç ayırımı yapıyorum ama sadece bilgi amaçlı yapıyorum, kusura bakmayın, yoksa sonuç olarak hepsi insan. Şu anda sadece 10 kişi var toplum güvenliği nedeniyle reddedilen. Bunlardan 7'si adli, 2'si terör ve sadece 1'i çıkar amaçlı suç örgütü lideri. Liderin özelliklerine geçmek istemiyorum ancak hepinizin bildiği ve Türkiye'de de, Avrupa'da da çok maruf olan bir uyuşturucu örgütünün lideri. Diğer 7'si de adli, sadece 2'si de terör örgütü mensubu. Bunların detay bilgilerini de çok vermek istemiyorum ama dediğim gibi hasta hükümlü ve tutuklular –zaten konuşmama da oradan başladım- bizim

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 18

için de çok önemli bir konu. Sonuçta hepimiz insanız ve cezaevinde hiçbir şekilde sağlığa erişim hakkı kısıtlı olan insanların bu şekilde yaşamsal tehlikeye uğramalarını istemiyoruz. Bu yönde de gayet hassasiyetle üzerinde durduğumuzu belirtmek istiyorum. Bu kapsamda, kanunda belirtiliyor zaten, bu vegan, vejetaryen konusunda da günlük iye bedelleri fazla olarak uygulanıyor. Bu konuda 1 kişi veya birkaç kişi vardı yanlış hatırlamıyorsam, Kocaeli’den biz onu İzmir’e naklettik. Herhâlde bazı vegan gıdalara erişimde zorluk çekiyordu ama bu konuda da hassasiyet duyuyoruz, eğer bire bir, kiminle ilgili söylediyse, biz gereğini yaparız. Bu, kurumsal bir tavır değil, kurumun idaresinin belki bireysel bir yanlıından kaynaklanabilir, biz onu gideririz. O konuda herhangi bir zorlama falan söz konusu değil, bunu özellikle belirtmek istiyorum. Ancak, bazen zorunluluklar karşısında cezaevinden... Burada, bütün hepsinde şöyle bir ikilemle biz hep karşılaşırız: Cezaevlerindeki sağlık durumu mu, yoksa kişilerin tercihleri mi ön planda? Bununla karşılaşırız çünkü bazı vegan ya da vejetaryen ya da sağlık nedeniyle nakil olması gereken kişiler aslında gitmek istemiyor, ailelerinden uzaklara gitmek istemiyor. Burada iki arada bir derede kalıyoruz tabiri caizse, onu özellikle belirtmek istiyorum ama eğer iletirseniz ilgileneceğiz, yoksa genel müdürlüğümüzün kurumsal bir yaklaşımı değil, belki idarede yanlış anlamalardan kaynaklı bir sorun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Osman Evcan ismi.

BAŞKAN – O İstanbul ama çözülmüş olması lazım.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI – Yani, çözüldü diye biliyoruz biz ama tekrar ben şey yapmak isterim.

Çocuk mahkûm sayısıyla alakalı sadece kısa bir bilgi vermek istiyorum. Bu da gündemde çok oluyor. Şu anda 2.500 civarında çocuk hükümlü ve tutuklu var. 2000’li yıllarda da 2 bin civarında, yani, bunu belirtmek istiyorum, yoksa bazen algı olarak kamuoyunda çocuk tutuklular cezaevlerine çok girdiler, çıktılar veya sayısının arttığına dair bir algı var. Oransal olarak baktığımızda, genel mevcudumuzun altında. Yani, 2000’li yıllardan itibaren hızlı bir düşüş gözüküyor. 2000’li yıllarda bu çocuklara ilişkin alınan tedbirler, tutuklamalar vesairenin burada etkili olduğu görülüyor. Yani, 2000’li yılların başında 2.200’lerde olan sayı bugün de 2.500 civarında, oransal olarak baktığımızda genel mevcudumuzun çok altında olduğu görülüyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sözüünüzü kestim, kusura bakmayın. O, tutuklama yasağı olan yasal düzenlemeden kaynaklanmasın?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI – Yani, birçok kaynağı var. O çocuklara yönelik pozitif alınan tedbirler ve engelleyici tedbirlerin etkisini burada görüyoruz. Yani, genel anlamda bunu görüyoruz, bunu belirtmek istiyorum.

Cezaevlerine giren ve çıkanlar, mektup okuma komisyonları tarafından, eğitim kurulları tarafından inceleniyor. Burada şöyle bir anlayış var, onu belirtmek istiyorum: Yani, Sayın Vekilim, öncelikle, biz bizdekiler itibarıyla özür diliyoruz sayın vekilimden ve sizden. Bizim mevzuatımızda da var, resmî kurum ve kuruluşlara gönderilen mektupları kural olarak cezaevleri incelemiyor, buna sizler de dâhilsiniz. Çünkü, zaman zaman şöyle bir şikâyet konusu oluyor: “Sayın vekile gönderdiğimiz mektuplar cezaevinden gönderilmedi.” Dolayısıyla, biz bunu aynı resmî kurumlarda olduğu gibi değerlendiriyoruz. Buradaki mantık da şu: Resmî kurum ve kuruluşlara gönderilen mektuplar muhatabı tarafından eğer bir suç teşkil ettiği düşünülüyorsa, bununla ilgili yasal işlemi başlatır. Yani, biz burada engelleyici değiliz, öncelikle onu belirtmek istiyorum. Yani, zaman zaman ve dönemsel olarak şu konu gündeme geliyor: Mektup çıkışlarının engellenmesi. Burada yaygın bir uygulama olduğu kanaatinde değilim çünkü sayın vekillerimizin tümüne cezaevleriyle ilgili şikâyet faksarı ve mektupları geliyor yani dolayısıyla, mektupların engellenmesi veya muhatabına ulaştırılmasının engellenmesi gibi bir durum çok söz konusu değil, onu belirtmek istiyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, özür dileyerek araya giriyorum. Şimdi, bize gönderilen hem mahkeme kararları var hem mektup var. Mektuplarda -örnekler var elimizde- mektup okuma komisyonu tarafından mektubun belirli yerleri sakıncalı bulunuyor ve “Bu şekilde gönderemem.” diyor, iade ediyor. İçeride, cezaevinde bulunan tutuklu veya hükümlü kalkıyor, itiraz ediyor. Bu şekilde mahkeme kararları var elimizde. Yani, burada sizin dediğiniz gibi... Sizler de “Resmî kurum anlamında okunmaması gerekir yani bir denetimden geçmemesi lazım, direkt gelmesi lazım.” dediniz ama bu şekilde tersi uygulamaların elimizde canlı örnekleri çok. Olmazsa onu da ben size takdim edeyim yani.

Teşekkür ederim.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI – Ben teşekkür ederim.

Sayın Vekilim, şimdi, ben kısaca cezaevlerinin bu mektup okumasındaki mantığı size arz etmek isterim. Bir mektup hükümlü tarafından gönderildiği zaman okunur. Mektupta sakıncalı yerler varsa mektubun fotokopisi çekilir aslına dokunulmaksızın, sakıncalı yerler çizilir. Bu şekilde muhatabına gönderilir ve hükümlüye de bu durum tebliğ edilir. Hükümlü, eğer bu çizilen noktaların sakıncalı olmadığı kanaatindeyse infaz hâkimine itiraz hakkı vardır. Yani, bu infaz hâkimine şikâyet hakkı olduktan sonra artık ortada yargısal bir karar vardır yani hâkim tarafından verilmiş yargısal bir karar vardır. Dolayısıyla, bizim herhangi bir şekilde buna müdahalemiiz ya da değiştirilmesini şey yapmamız çok mümkün değildir siz de takdir edersiniz, sonuçta bağımsız yargının verdiği bir karardır. Prosedür bu şekilde devam ediyor ama bireysel olarak sürekli olarak kurumlara yazdığımız uyarılarda da bunu belirtiyoruz sayın vekillerimize, resmî kurumlara da ama yine, sayın vekilim de olduğu gibi bu tip de yan sonuçlar çıkıyor. Yani, işte, bu, çok dengeli götürülmesi gereken bir süreç ama durum, uygulama bu şekilde. Onu arz etmek istedim.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ben de bir şey söyleyebilir miyim konu itibarıyla?

BAŞKAN – Buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt : İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 19

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Şimdi, şeyi söylediniz de yani, bize gelen mektuplar kurumlara gelen mektuplar gibi, tabii, bizim gönderdiklerimiz de kurumların gönderdiği mektuplar gibi oluyor ama biz özellikle Gümüşhane’de bu tür vaka yaşadık. Bizim partideki arkadaşlarla beraber kurduğumuz bir cezaevi komisyonu var bunun haricinde, onun üzerinden gönderdiğimiz mektupların hiçbirisi oradaki tutuklu ve hükümlülere iletilmemiş. İçeriği sakıncalı bulunduğu şeklinde bir tebliğ yapılmış ama yani, okunmuş, mahpuslara verilmemiş, tebliğ edilmiş kendilerine. Tabii, biz, daha sonra bize gelen mektuplardan öğrendik, mektubun gittiğini ve kendilerine verilmeyip imha edildiğini. Ben bu konuyu da bu arada belirtmiş olayım dedim.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI – Biz konuyu araştırılım Sayın Vekilim.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Parti adına mı gönderdiniz, milletvekili adına mı?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Hayır, milletvekili olarak.

BAŞKAN – Şimdi, konuyu araştırdıktan sonra bilgi de verirsiniz Ayşe Hanım’a.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI – Ama bu durumu özellikle belirtmek isterim: Yani, cezaevi mantığı ile dışardaki mantık bazen tam örtüşmez. Yani, öncelikle bunu belirtmek istiyorum. Çok basit, kitaplarla ilgili bir örnek size arz etmek isterim: Dışarıda madenciler için yapılmış “Tünel Kazma Teknikleri” isimli bir kitap sorun teşkil etmezken, cezaevi içinde bu sorun teşkil eder. Çok absürt bir örnek vermiş oldum ama kusura bakmayın, dolayısıyla, dışardaki gündelik hayatta kullanılan, yapılan işlem ve faaliyetler ile cezaevi içindeki işlem ve faaliyetlerin bir olmasını beklemek çok doğru değil kanaatimce.

Hastane konusunda kısa bir bilgi vermek istiyorum: Biz hastane konusunu, özellikle kampüs cezaevlerinde sizler de çok iyi biliyorsunuz, Silivri’de, Maltepe’de, İzmir’de, Ankara’da kampüs hastaneleri var kampüs içinde. Bu hastanelerden biz çok verim aldık yani çok faydalı hizmetleri oldu. Hastanelere sevkleri önledi ve hızlandırdı. Oradaki Sağlık Bakanlığının da çok yoğun desteği oldu. Önce onu belirtmek istiyorum. En son şunu yaygınlaştırdık, yoktu bir diyaliz ünitesi Silivri ve diğer hastanelerde: Silivri’de hizmete girdi çünkü rutin gidip gelmesi gerekiyordu. Bu diyaliz ünitelerini de fizik tedavi üniteleri gibi yaygınlaştırıp bütün kampüs hastanelerine vereceğiz. Buradaki temel sorun şu: Şimdi, biz ceza ve tevkif evleri olarak veya cezaevleri olarak bir sağlık sunucusu değiliz. Dolayısıyla, çok teknik bir konu olan hastanecilik veya tıbbi donanım gibi konularda bizim Sağlık Bakanlığıyla bire bir böyle bir yarışma yapmamız çok mümkün değil çünkü ameliyathanelerin bile çeşitleri var, Hocam, siz daha iyi biliyorsunuz. Yani, bir beyin ameliyatı yapılacak, bir göz ameliyatı yapılacak, şu, bu... Yani, bizim bu şekilde bütün cezaevlerine böyle büyük geniş kapsamlı hastaneler ve tam teşekküllü hastaneler kurabilmemiz ve buraya spesifik olarak doktor getirebilmemiz üzerinde ciddi çalışma yapılması gerekiyor ama biz basit türde ameliyat ve benzerleri için bu hastaneleri, kampüs hastanelerini yaygınlaştırmayı düşünüyoruz. Onu belirtmek istiyorum.

Buyurun Sayın Vekilim.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Siz bunu yanlış anladınız sanırım. Şöyle düzeltiyim: Her cezaevine bir hastane yapılması şeklinde bir çalışma değil de... Çünkü önceden var olan bir cezaevi hastanesi varmış ve burada bütün ameliyatlar yapılmıştı. Ben kendim de hekimim. Bu tip bir yapı mesela, İstanbul, Ankara, İzmir gibi üç önemli yerde ya da üç hedef yerde kurulabilir. Bu hastalar giderler –yatılı- gereken tüm tetkikleri yapılır, ameliyatları yapılır, iyileşme döneminden sonra cezaevlerine geri yollanırlar. Yoksa bütün cezaevlerine bunun uygulanması reel bir şey olmaz.

Sorun şuradan: Yani, bu hastalar İstanbul’un içinde bile bir tetkik için mesela Vakıf Gurebaya yollanıyorlar. Vakıf Gureba diyor ki: “Bende kalple ilgili şu yok. Sen Okmeydanına git.” Bu hasta tekrar cezaevine dönüyor, tekrar cezaevinden başka bir gün alınıyor, Okmeydanına gidiyor, orada yapılan tetkikin aynısına yeniden başlıyorlar, tekrar aynı şeyler yapılıyor ve sonuca ulaşması zor oluyor. Dolayısıyla, Çanakkale’deki bir hasta İstanbul’daki bu tip bir hastaneye getirilip -önemli bir şeyi varsa, doktorun öngörüsüne göre- gereken tedavisi yapıp yollanabilir. Her şey aynı yapı içindedir. Yani, sürünmez bu durumda.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

O infaz koruma memurunun bahsettiği hastane, Bayrampaşa zamanındaki Bayrampaşa Devlet Hastanesi. Ancak, orada da Bayrampaşa Devlet Hastanesi var iken de -o infaz koruma memuru tam olarak size aktarmamış- bütün ameliyatlar ya da çok teknik konulardaki ameliyatlar o hastanede yapılamıyordu. Biliyorsunuz, mesela İstanbul’da Koşuyolu Hastanesi var ya da uzman hastaneler falan var. Yani, zaten hükümlü ve tutukluların rahatsızlıkları çoğunlukla o uzman hastanelere yönlendirmek şeklinde oluyor ama o hastane konusunda -Sayın Başkanımın da belirttiği gibi- bir çalışmamız var. Ancak bunun sınırı, kapsamı, personel durumu veya hekim durumu konusunda ayrıntılı çalışma gerekiyor.

Onu arz etmek istedim.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Şunu belirtmek isterim: Sayın Metiner’in başkanlığında yaptığımız çalışmada, çok ciddi hastalığı olan insanlar ring aracı olmadığı için götürülüyordu yani bu çok vahim bir şey. Yani, adam böbrek hastası, diyalize bağlanacak; götürülüyor. Bu kabul edilebilir bir şey değil bence. Bunun en reel çözümü bence... Hani, elbette büyük bir kalp ameliyatı yapılamayabilir, birkaç çok önemli ameliyat yapılamayabilir ama temel anlamda birçok soruna çözüm üretilebilir. Bence bugün birçok yeni hastane açılıyorken böyle bir şeyin yapılabilmesinin de mümkün olduğuna inanıyorum ben. Yoksa nasıl olacak? Yani, “Ring aracı yok.” deniliyor, bu hastalar gün alındığı hâlde tedavilerine götürülüyor. Yani, bu sorunun çözülmesi şart.

Kaldı ki biraz önce bir şeyi belirttiniz -ben tabii kötü niyet aramadan bunu arz etmek istiyorum- dediniz ki “Biz durumu kötü olan kişilerle ilgili sevki yapıyoruz.” Ancak, biz, gene, yaptığımız Bakırköy Cezaevi ziyaretinde bağırsakları dışarıda bir hastaya yani

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 20

direkt septisemiye yakalanması mümkün olan bir hastaya -bu yani açık, bağırsakları dışarıda- arkadaşları pansuman yapıyor. Yani, bu, hangi tıbbi birime gidip sorsanız, hangi branştaki hekime sorsanız kabul edilir bir şey değildir. O hasta oradaydı, Sayın Metiner'in aracılığıyla sanırım hastanın sorunu çözüldü. Belki gerçekten hapishane yönetimi bunu sizlere aktarmıyordur ama bence bu sıkıntı da aşılmalı. Bununla ilgili de bence bilemiyorum...

MEHMET METİNER (İstanbul) – O hastayı İzmir'de ayrıca fizik tedavi... Çok modern bir şeye gönderdik.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Biliyorum ilgilendiğinizi ama hani...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Tedavisinden sonra tekrar inşallah başka gelişmeler de olacak tabii süreci birileri bozmazsa.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Hayır, yani, bu cezaevi yönetimiye de bu sorun çözülmeli çünkü hakikaten öyle bir hasta orada beklenebilir.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Çözülür.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bizi mi kastettiniz?

MEHMET METİNER (İstanbul) – Sizi kastetmedim yani süreci başkası bozarken derken ama her şeyi üstünüze almayın.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Olası bozucu olmak...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Türkiye'de süreci bozmak isteyen bir sürü unsurlar var.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Direkt bize baktığınız için.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Yok, size bakmadım ya.

AYHAN BİLGEN (Kars) – Siz değil, Nurettin Bey baktı.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Ha, tamam, size bakmıyoruz suç, bakıyoruz suç ya.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI - Sayın vekilim, teşekkür ederim. Biz konuyla ilgileneceğiz.

Tabii, burada şunu belirtmek istiyorum: Yani, bizim hepimiz yani bizim Genel Müdürlükte, Adalet Bakanlığı yapısında şube müdürünün üzeri hepsi hâkimdir. Yani, biz şu anda idari görevdeyiz; ben de hâkimim, Başkan da hâkim, Genel Müdürümüz de hâkim. Cezaevindeki tüm insanlar da yani personelimiz de biz kimsenin cezaevinde ölmesini istemeyiz, bu konuda en ufak bir tereddüdünüz olmasın. Yani, burada...

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Zaten biz de öyle söyledik. Art niyet...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI – Yok, yok, hayır, yok. Yani, burada kişisel ihmaller olabilir veya kişisel yanlışlar olabilir, bu ayrı bir şey ama kurumsal yaklaşım olarak bu konudaki kurumsal yaklaşımımız çok net. Yani, bizim bunu bire bir takip etmemizdeki kast da şu: Zaman zaman randevu vesaire vesaire gibi kaynaklardan sıkıntıların aşılması anlamında bire bir. Yani, bizim doğrudan müdahil olduğumuz konular oluyor bize iletildiği zaman, bir gecikme olduğu zaman. Biz buna doğrudan... Yani, buradaki sayın vekillerimiz de belki bize iletmışlerdir ya da diğer sayın vekillerimiz de ilettiği zaman biz bire bir çok müdahil olduk yani herhangi bir gecikme olmasın... Ama sonuçta takdir edersiniz ki bizler hâkimiz yani doktor değiliz, tıbbi hususlarda da bilgimiz yok. Dolayısıyla, biz verilen doktor raporlarıyla bağlıyız ama dediğim gibi, bu konu gerçekten -buna sayın vekillerimizin tümü ikna olsun diye tekrar söylüyorum- kesinlikle öyle bir şeyimiz olmaz yani sonuçta hepimiz insanız ve insan olmanın gereklerini yerine getirmeye çalışıyoruz.

Bir konuya daha değinmek istiyorum: Biz yaklaşık altı yedi yıl kadar önce Sağlık Bakanlığıyla bir protokol imzaladık ve cezaevlerindeki sağlık hizmetlerini aile hekimleri aracılığıyla yürütüyoruz. Zaman zaman sayın vekillerimizin soru önergesinde -Bizim şu anda 11 tane kadrolu doktorumuz var, bunlar Sağlık Bakanlığına geçmek istemeyen doktorlar- bu şekilde bir eleştiri konusu oldu. Ancak, biz sağlık hizmetlerini Sağlık Bakanlığına devrettik dolayısıyla doktor alımı yapmıyoruz, bunu belirtmek istiyorum. Cezaevindeki mevcut sayısına göre Sağlık Bakanlığıyla protokolü de... Mesela, 1.000'in üzerindeyse her gün hekim geliyor, işte, 500 ile 1.000 arasındaysa belli günler yarım gün geliyor falan, o şekilde o sevk ve nakilleri onlar yapıyor.

Yine, bir başka konuyu belirtmek isterim: Sağlık Bakanlığının -tam teknik adını bilemiyorum ama- ambulanslarla ilgili son bir yönetmeliği var ve dolayısıyla, bizim bu yönetmelik uyarınca bu tam yönetmeliği karşılamamız gibi bir durum söz konusu değil. Bizim hasta nakil aracı olarak sınırlı sayıda var ama acil durumlarda ring araçlarını değil, ambulansları kullanıyoruz. Yani, bizim şeyimizde çok fazla ambulans yok, onları da şey yapıyoruz ama bu standartları karşılamak, o acil tıbbi teknisyeni falan karşılamak teknik bir husus. Dolayısıyla, zaman zaman bu da gündeme geldi hani "Sınırlı sayıda ambulans var." diye. Biz zaten ambulans hizmetlerini Sağlık Bakanlığı aracılığıyla yürütüyoruz. Hani, biraz önce bahsettiğiniz konuya ilişkin olarak, cezaevindeki ring araçlarıyla nakiller konusunda, hasta birisinin ring aracıyla nakli zaten eğer ağırsa söz konusu değil, onu belirtmek isterim. Yani, bu rutin hasta kontrolleri vesaire gibi şeyler ring araçlarıyla yapılıyor.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Mahkemelere falan da götürülmek, genel anlamda...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI – Şimdi, o konuda zaman zaman bize de birtakım şeyler geliyor fakat jandarmanın görev ve teşkilat hakkında kanun uyarınca bizim sevk ve nakillerimizden ve firarın engellenmesinden Jandarma sorumlu. Dolayısıyla, biz Jandarmaya randevu gün ve tarihlerini bildiririz, onlar da kendi planlamaları çerçevesinde bu sevk ve nakilleri yaparlar, onu belirtmek istiyorum ama zaman zaman bazı teknik aksaklıklar olabilir, o konuda bir şey diyemeyeceğim.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Affedersiniz, bir üçlü protokol vardı, o devam ediyor mu?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt : İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 21

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI – Evet efendim, devam ediyor üçlü protokol. Zaman zaman gündeme geliyor ama üçlü protokol aslında, yani, bunu eleştiren çevreler de oldu ancak üçlü protokol hizmetlerin yani devlet hiyerarşisi anlamında hizmetlerin bir ortak anlayış birliğine bağlanması açısından çok faydalı bir şey, bunu özellikle belirtmek istiyorum ama güncellendi, en son güncellenmesi 2012’ydi galiba, 2012’de güncellendi, üçüncü protokol. Ama, yani, şimdi ,hizmetlerin daha sağlıklı, kimin ne beklediği ya da ne verebileceği konusundaki anlayış birliğine ulaşılması açısından çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Sayın Başkanım, ben sözlerimi bitiriyorum ama eğer sayın vekillerimizin sorusu olursa elimden geldiği kadar cevaplamak isterim.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, bir soru var. Bundan sonra da bayağı bir gündem maddelerimiz var, onu da hatırlatarak ifade ediyorum.

Orhan Bey, buyurun.

ORHAN ATALAY (Ardahan) – Başkanım, teşekkür ederim.

Bu unsurla ilgili bir şey söylemek istiyorum. Gerçekten hepimizin birçok görevi var. Zamanı mümkün mertebe ekonomik olarak kullanırsak daha iyi olur diye.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bunun dışında, konuyla ilgili, Tekirdağ Ceza İnfaz Kurumu raporuyla ilgili söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

İSMAİL AYDIN (Bursa) –Başkanım, Genel Müdürümüz soruyu cevaplamadı. Renkli kalemleri yasaklamanın mantığı nedir?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI – Renkli kalemlerde mantık nedir? Evet, şöyle bir örnekle ben gireyim, aslında başka bir absürt örnek de var: Mesela, biz niye cezaevine iç çamaşırı almıyoruz? Niye kantin aracılığıyla bu iç çamaşırlarının alınmasını zorunlu kılıyor? Çünkü uyuşturucu kullanımı, uyuşturucu sokmak için, suda uyuşturucuyu eritip o iç çamaşırını koyuyorlar, kaldırıyorlar, daha sonra kurutup tekrar aynı metotla içeride şey yapıyorlar. Ya da mesela içeride niçin şey yapılmıyor, gıdayı, mesela niye annesinin getirdiği dolmayı almıyoruz?

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Özür diliyorum, onu kantinde satabilirler Sayın Yargıcım.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI - Efendim?

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Kantinde satılabilir o renkli kalemler.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI - Yok, ondan bahsettim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Yok, yine denetimden geçsin. Cezaevinin kantininde nasıl iç çamaşırı satılıyorsa aynı şekilde o da yine cezaevinin kantininde satışa sunulsun yani denetimden geçsin. Nasıl iç çamaşırını cezaevinde satma koşulu varsa aynı şekilde onu da biz öyle yapalım.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI - Evet, yani, o konuyu değerlendirelim, onu tekrar bir araştıralım efendim.

BAŞKAN - Ama ben cevabı bilmiyorum, alamadık herhâlde. Yani, daha net ifade ederseniz. Yani belli renklere mi yasak var? Niye yasak?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI - Şimdi, efendim...

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Yok, yok, belli renkler değil. Tamamen uyuşturucu, vesaire anlamında.

BAŞKAN - Hayır, hayır, renk... Kalemde bahsediyorum.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI - Terör örgütlerinin propagandasını içeren yazı, bayrak, vesaire yapılmasını gerekçesiyle alınmıyor.

BAŞKAN - Evet.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Siyah kalemle de renk...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI - Siyah... Yani, şöyle bir şey var: Mesela -Sayın Vekilim size olarak değil ama sadece algı anlamında söylüyorum- çekpas sapları, çok masumane gibi görünen, yani dışarıdaki gündelik hayatta masumane gibi görünen, çok basit gibi görünen şeyin cezaevindeki yansımaları çok farklı oluyor. Mesela o çekpas saplarından merdiven yapılmış.

Yani, cezaevlerinde, hani, bazen şu oluyor: “Efendim, nasıl girdi? Nasıl yapıldı? İşte, kontrol mü yoktu, arama mı yoktu?” Hayır. Yani, biz 190 bin kişilik çok büyük bir kitleyiz; sadece hükümlü sayımız 190 bin civarında; 50 civarında personel var. Belki Türkiye’deki en büyük genel müdürlükler arasında -çok fazla gündeme gelmese de- 4’üncü ya da 5’inci Genel Müdürlüğüüz. Çok büyük bir bütçemiz var. İşyurtları faaliyeti devasa boyutlarda. Hiç ummadığınız, “Ya, bundan da bu yapılır mı?” diyeceğiniz şeyler konusunda biz cezaevinde karşılaşıyoruz.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Renkli kalemde merdiven yapılmaz ama.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI - Renkli kalemde...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Şu kalemle de her türlü propaganda aracı yapılabilir, hani o mantık biraz zorlama olur.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI - Yani bu şekilde çok absürt uygulama olarak... Yani, siz de takdir edersiniz ki bu çok genel bir uygulama değil, yoksa bizim resim atölyelerimiz de var.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Var, biliyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 22

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI - Yani içeride de resimleri yapıyorlar. Kaldı ki sayın vekillerime ya da dışarıya da birçok bu şekilde resim, vesaire çiziliyor.

BAŞKAN - Evet.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Satış yapılıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Bence çözüm yolu var. Tabii, değerli Hâkim Bey anlattı, yönetmelikle düzenlenmiş. Bu yönetmeliğin iptali için dava açılırsa düzelir.

Teşekkür ederim.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI - Yargı kararlarına saygılıyız.

BAŞKAN - Evet, ben tekrar tüm vekillerimize teşekkür ediyorum. Aynı zamanda Fatih Bey'e, Halil İbrahim Bey'e de tüm vekillerimiz adına teşekkür ediyorum sunumları ve sorulara verdikleri cevaplar için.

Evet, bu şekilde Tevkifevleri ve Ceza İnfaz Kurumlarını İnceleme Raporları görüşmeleri tamamlanmıştır.

Raporu muhalefet şerhleriyle birlikte oyunuzda sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Raporumuz kabul edilmiştir.

Ben Sayın...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Eklmelerle herhâlde.

BAŞKAN - Tabii, tabii, muhalefet şerhleriyle birlikte ifade ettim.

Ben Sayın Fatih Belviranlı ve Halil İbrahim Dizman Bey'e Komisyonumuz görüşmelerine geldikleri ve katkı sağladıkları için tekrar teşekkür ediyorum. Biz gündemimizin diğer maddelerine geçeceğimiz için, vakitlerini almamak adına kendilerini uğurlayabiliriz arzu ederlerse.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI M. FATİH BELVİRANLI - Çok teşekkür ederiz.

BAŞKAN - Eyvallah, biz teşekkür ediyoruz.

Şimdi, gündemimizin 3'üncü maddesi olan "Komisyon çalışmalarında ivedilik sağlanması için Başkanlık Divanına yetki verilmesi" kısmına geçiyoruz.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Başkanım, çok affedersiniz, usulle ilgili bir şey... Yani, benim şöyle bir mazeretim var: Bir karşılama için gitmek zorundayım, Meclis Başkanıyla bir randevu var. Sizinle paylaştığım konuyu arkadaşlara kısaca izah edebilir miyim?

BAŞKAN - Ama şu anda karar bile almadık yani şimdi...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Hayır, hayır, tutanağa girmesi açısından önerimi söyleyebilir miyim sadece?

BAŞKAN - Yani, takdir sizin ama dün de o konuyu görüştük, ben size öneriyi de sundum. Yani, şimdi...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Peki, peki.

BAŞKAN - Yani, bunun şekli şemali var. Yani yine benim burada onu gündeme alıp karar aldırma imkânım yok çünkü o çok soyut bir ifade.

Neyse, açtık, siz buyurun, söyleyin ama lütfen bir iki dakikada ifade edin.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Gayet kısa, gayet kısa.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan'ın, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun son günlerde yaşanan patlamalarla ilgili çalışmalar yapması gerektiğine ilişkin açıklaması

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Önce teşekkür ederim.

Dün kendi küçük toplantımızda da ifade etmeye çalışmıştım: Bu son dönemde üst üste patlamalar sebebiyle karşılaştığımız yaşam hakkı ihlalleri var. Ben Komisyonumuzun her ayrı patlamayla ilgili ortak veya ayrı ayrı çalışmalar yapması gerektiği konusunda bir öneri sunmuştum. Bunun bizleri...

MEHMET METİNER (İstanbul) - "Patlama" dediniz?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Bu terör faaliyetleri, terörler sonucunda, terör eylemleriyle ortaya çıkmış olan -dün 2 tane yaşandı biliyorsunuz arkadaşlar, 2 olay yaşandı, daha önce de 8'e yakın olay var ya da sekiz ay içinde 5 ayrı olayımız var, 2 de dün eklendi- bu olaylarla ilgili 2 durum var: Birisi, mağdurların uğramış oldukları zararlar, içinde bulundukları koşullar, onlar için yapılabilecek bazı etkinlikler; diğeri de, bir türlü açılmamış olan davalar sebebiyle uzayan soruşturmalar sebebiyle yargı önüne gelmeyişi ve bu yargı önüne getirilemeyişi doğan yinleme, olayların yinelenmesi durumu. Bu konuda bir öneri sunmuştum. Dün konuştuk. Daha somut olarak, yazılı olarak ifade edeceğim.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Yargı önüne gelmediği için mi olaylar yineleniyor, bunu mu demek istiyorsunuz?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Etkisi olduğunu düşünüyorum, evet, tabii. Yani önleyici bir şey olmuyor, hani örgütler yakalanmıyor, arkalarındaki güçler yakalanmıyor, bu sebeple de meydanın boş olduğu bir durum söz konusu.

Böyle bir öneri sunmuştum. Bu kadar. Sadece paylaşmak istedim, üzerinde konuşalım ve tartışalım diye.

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

Ben de Şenal Hanım'la bu çerçevede, zaten gündemimizde olan bu dar çerçevede daha hızlı hareket edilebilmesi noktasında, alt komisyon dışında bir mekanizmanın görüşüleceğini ve bu çerçevede de ele alınabileceğini ama bunun dışında da bu meselenin somutlaştırılması çerçevesinin de netleştirilebilmesi için yazılı olarak sunulursa daha faydalı olacağını ve bunun üzerinde çalışabileceğimizi ifade etmiştim. Bunu bu çerçevede değerlendireceğiz zaten.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 23

Evet, ben teşekkür ediyorum kendilerine.

IV.- KONU (Devam)

A) GÖRÜŞMELER (Devam)

2.- Komisyon çalışmalarında ivedilik sağlanması için Başkanlık Divanına yetki verilmesi konusunda görüşmeler

BAŞKAN - Şimdi, gündemimizin 3'üncü maddesi olan "Komisyon çalışmalarında ivedilik sağlanması için Başkanlık Divanına yetki verilmesi" kısmına geçiyoruz.

Başkanlık Divanıyla yapılan toplantılarda da karara bağlandığı ve Komisyonumuzun -toplantının başında da bilgi verdiğim üzere- uzun süreli alt komisyonlar eliyle çalışması ve alt komisyonların sayısı, ülkemizde meydana gelebilecek ve Komisyonun görev alanına giren olayların yerinde incelenmesini zorlaştırmaktadır. Bunun diğer bir sebebi de Komisyon çalışmaları için Komisyon kararına gerek duyulmasıdır. Komisyonun önceki dönemlerde yapmış olduğu çalışmalara bakıldığında, anılan zorluğu aşmak amacıyla, benzer şekilde, Başkanlık Divanının yetki devrinde bulunduğu görülmektedir. Bu nedenle, Komisyonumuz çalışmalarında ivedilik sağlanması bakımından, gerektiğinde yerinde incelemelerde bulunacak, özellikle acil durumlarda değerlendirmeyi düşündüğümüz -yani Komisyonun yetkisinin yine muhafaza edildiği- incelemelerde bulunacak 2 ya da 3 üyeli heyetlerin oluşturulmasında ve bu heyetlerin oluşturulması konusunda Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesinde fayda mülâhaza edilmektedir.

Konuyla ilgili söz almak isteyen üyemiz olursa söz vereceğim. Ancak, hani, teyiden olursa da özellikle çok kısa kesmenizi istirham ediyorum, aksi takdirde... Ama aykırı fikirler beyan eden arkadaşlarımız olursa da tabii ki buyursunlar.

Evet, buyurun. Söz almak isteyen var mı?

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Var.

BAŞKAN - Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, bu yetkinin devri... Hakikaten bu tür görevler milletvekiline, şahsa özgü yetkililerdir. Bu, yasama faaliyetinin devri anlamına gelir ki bu kabul edilebilir bir durum değil. Ancak zaten bugüne kadarki ivedi olacak işlerde -hangisinde- hiçbir Komisyon üyesi arkadaşımız karşı çıkmadı. Yani, toplantı gerekiyorsa toplantı, karar verilmesi gerekiyorsa karar verilmesi gerekiyor. Yani bu konuda bu doğru bir teklif değil. Eğer kabul edilecekse de en azından bu şekilde gidecek olan Komisyonda mutlak surette muhalefet partili milletvekillerinden 1'er arkadaşımızın olması lazım. Yani, ne olur? O yetki verildiği zaman siyasi iktidar sadece kendi milletvekilini, 2 kişiyi alır yanına...

ORHAN ATALAY (Ardahan) - Oylamaya sunuyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Özür diliyorum, bitireyim. İster sunun ister sunmayın, karar sizin.

Yani, bu anlamda...

JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) - Başkanlık Divanına veriliyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Başkanlık Divanında, yine Divanda muhalefet partisinden de arkadaşımız var, yani onunla görüşülmeden, onayı alınmadan bunun götürülmesi yine doğru bir hadise olmaz. Bu açıdan ben bu şeyin karşısındayım, doğru olmadığını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Bir yanlış anlaşılma olabilir mi? "Başkanlık Divanında görüşülüp karar verilmesi" şeklinde ifade etmiştim. Yanlış mı oldu?

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Yine yanlış olacak. Biz buradaki yetkilerimizi nasıl devredeceğiz arkadaşlar?

BAŞKAN - Evet, biz...

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) - Diğer partiden de temsilci olsun.

FATMA BENLİ (İstanbul) - Var işte.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) - Hepsinden yok.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Zaten var, doğal olarak Divanda zaten var.

FATMA BENLİ (İstanbul) - Divanda var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Divanda 1 kişi var, diğer siyasi partilerden yok.

FATMA BENLİ (İstanbul) - Şenal Hanım var, Ayhan Bey var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Divanda Milliyetçi Hareket Partisinden yok arkadaşlar.

BAŞKAN - Evet, buyurun Şenal Hanım.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Değerli arkadaşlar, bu konu...

Değerli Mahmut Arkadaşım, şöyle bir durum olacak yani öneri şu şekilde: "Başkanlık Divanı, kimi acil konularda daha hızlı da hareket edebilmek amacıyla, daha verimli sonuç alabilmek amacıyla 2 ya da 3 arkadaş" diyeydi bizim önerimiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Anladım. Toplandı da biz mi engel olduk? Toplanın, yine gidin.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Pardon, ben sözümü bitirebilir miyim?

Bu 3 arkadaşın... Bence "3 kişi" diye belirleyip muhakkak muhalefetten de bir arkadaşın... Hem de 2'ye 2 hani herhangi bir konuda kararsızlık söz konusu olursa o kararsızlığı da gidermek açısından "3 kişiye görev verilmesi" diye düzenleyebiliriz, kaygı da ortadan kalkar. Yani, 1'i muhalefetten olmak üzere, muhalif...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 24

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Efendim, diğer siyasi partileri ne yapacağız? 1 muhalif, 1 iktidar olması yetiyor mu? Katılımcılık yasasıyla bağdaşır mı? Bağdaşmaz bu.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Ama tekrar burada görüşüyoruz onları Mahmut Bey, burada tekrar görüşüyoruz, burada yeniden görüşüyoruz.

BAŞKAN - Evet, sonuçta, tabii, yani yabana atılacak bir görüş değil. Sonuçta tartışıyoruz, değerlendiriyoruz. Bu konuda bu metni muhalafetin de temsili kaydı şartıyla da ifade edebiliriz tabii ki, benim buna bir itirazım yok, zaten bu şekilde düşünmüştük. Yani, tamamen iktidarın oluşturduğu bir heyetle bir inceleme yapılmasını ben de şahsen doğru bulmam.

Evet, buyurun, son olarak sizi alalım, ondan sonra oylayalım isterseniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Değerli Başkanım, ben sizin katılımcılığa dikkat ve özen gösterdiğinizi biliyorum yani milletvekili olmadan önce tanıştığımızdan dolayı ben o yapınızı biliyorum ama, yani, burada belki iyi niyetli olarak sarf edildi, bilinçli olarak değil. Burada, Başkanlık Divanında diğer 2 siyasi partiden temsilci var mı? Varsa bana isimlerini okuyun, ben özür dilerim. Lafımı geri alayım.

FATMA BENLİ (İstanbul) - Var tabii ki, Ayhan Bilgen Bey var, Şenal Hanım var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Bir okusun arkadaşlar, siz söylemeyin. Bir dakika, okusunlar.

Var mı, kim var?

İSMAİL AYDIN (Bursa) - Ayhan Bey var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Nasıl?

FATMA BENLİ (İstanbul) - Ayhan Bilgen ve Şenal Hanım var ya.

BAŞKAN - Şenal Hanım var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Milliyetçi Hareket Partisinden var mı?

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Doğal üye Milliyetçi Hareket Partisi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Bakın, yani, kavram... Ben teknik hukuk anlamında konuşuyorum. Yok burada arkadaşlar yani Divan...

BAŞKAN - Bir dakika...

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Sınırlamış oluyoruz bu şekilde.

BAŞKAN - Şimdi, öyle değil, bakın, Divanda Başkan Vekili olarak Şenal Hanım var, Ayhan Bey var yine aynı şekilde. Evet, MHP'li arkadaşımız yok fakat ben de üzülüyorum buna ama mevzuatın gereği bu yani bizim sonuçta takdirimiz değil.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Ben de, işte, onu diyorum yani mevzuat bunu engelliyor. Arkadaşlar "Var." diyor, ben onu söylemeye çalıştım. Özür dilerim, yani...

BAŞKAN - Dolayısıyla, bunun ötesinde MHP'nin de özellikle katılımı noktasında ben özel bir çaba sarf ediyorum. Bu konuda hatta benim için, Divan için de geçerli olabilir ama oy hakkı mevzuata dayalı. Ama onun dışında...

MAHMUT TANAL (İstanbul) - İşte onu söyledim. Sayın Başkan yani teknik anlamda kavramları geçip... Kavram bu.

MEHMET METİNER (İstanbul) - Medis Başkan Vekilliği görevini de versinler.

Sayısal çoğunluğa göre yani.

BAŞKAN - Evet, tabii ki, hukuki bir...

MEHMET METİNER (İstanbul) - Mevzuat neyse ona göre.

BAŞKAN - Evet, mevzuata göre.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Ben de mevzuatı söyledim zaten.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) - Yani, dolayısıyla mevzuatta da "Divana yetki verilmesi" olmadığına göre yani "burada görüşülmesi" olduğuna göre... Mevzuata göreyse...

MEHMET METİNER (İstanbul) - İşte vermeyebiliriz. Oylayalım, vereceksek verelim, vermeyeceksek vermeyelim.

BAŞKAN - Tamam, bence Ruhi Bey'den de söz alalım, Divanda temsil edilmemeleri için, ona göre karar verelim.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Şimdi, demokrasilerde her şeyin sandık olmadığı son zamanlarda Mediste sıklıkla ifade edilebiliyor. Kendini ifade etme alanlarının değişik biçimlerinin de imkânı, demokrasinin gerçekten yerine oturabilmesi için temel şartlarından bir tanesi. Bizim Komisyonumuz özelinde mevzuat gereği partimizin üye veremediği alanlarda Komisyon Başkanının nezaket göstererek o faaliyetlerde bizim de bulunmamız konusundaki gayretlerine ben de tanığım. Eğer böyle bir hususta yine aynı tasarrufla bir adayımızın, bir şahsın, bizim Komisyon üyelerimizden birisinin de orada görev alması prensip olarak mümkün olabiliyorsa elbette ki bunu destekliyoruz ama değilse bunun için de diretmiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Evet, şimdi, arkadaşlar, tabii, takdir edersiniz ki 3 kişi... Yani, normalde zaten konuşmaya gerek yok, alt komisyonu 5 kişiyle de kurabiliyoruz. Dolayısıyla, biz burada "Hızlı hareket edelim." diye... Mesela somut olaylar oluyor -bu, İzmir bağlamında gündeme gelmişti- bunun için bir alt komisyon kurup da oraya 5 kişiyi göndermeye gerek olmadığı kanaatindeyim. Bu kanaatten hareketle arkadaşlarımızla istişare ettik. Anladığım kadarıyla Komisyonda oy birliğiyle bu kanaat oluştu "Bu şekilde bir şey yapabiliriz." diye, ben bunun üzerine zaten buraya getirdim. Yoksa burada hani "Sadece bizim oylarımızla geçsin." gibi bir dayatmaya da, yani "dayatma" olarak belki yorumlayabileceğiniz bir yaklaşıma da ihtiyacımız yok. Ama şunu da bilmek lazım: Devamlı buraya

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt : İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 25

önergeler geliyor, bunları biz gündemimize alamıyoruz çünkü sonuçta kapasitemiz buna müsait değil. Alt komisyon kurma ve alt komisyonların çalışmaları daha uzun sürer meselelerle ilgili olabiliyor. Ama takdir meselesi tabii ki bu. Ve şunu da ifade etmemiz gerekiyor: Ben özellikle isterdim ki bütün alt komisyonlara ve bunun ötesinde de, bu alt komisyon dışında oluşturulacak 3 kişilik milletvekili heyetine de MHP'li arkadaşlarımız devamlı dâhil olsun ama bunun pratik olarak mümkün olmayacağını da -3 kişiden ibaret olması sebebiyle- takdir edersiniz.

Evet, daha eklemek istediğiniz bir husus varsa onu alalım, akabinde hemen oya sunalım.

MEHMET METİNER (İstanbul) - Başkanım, bence yerinde bir öneri ama yapacağınız görevlendirmelerde mutlaka muhalefetten bir arkadaşımızın olması gerekiyor. Bu konuda siz de zaten hemfikir olduğunuzu söylediniz. Muhalefetsiz demokrasi olmaz ama sandıksız demokrasi de olmaz. Sandığı da bu kadar çok önemsizleştirecek bir yaklaşıma yaslanmamak lazım. Yani, demokrasi sandıktan ibaret değildir, eyvallah ama sandıksız bir demokrasi de yeryüzünde görülmemiş değil. Onun için... Yani, keşke MHP Türkiye Büyük Millet Meclisinde de bir başkan vekiliyle temsil edilebilseydi, keşke çok daha farklı olsaydı ama yani sonuçta kanunlar var, mevzuatlar var. Zaten bu şeyde üyelikleri var, alt komisyonlarda da; biz doğal olarak bunu kabul ediyoruz ama yani "Eğer MHP yoksa bu olmasın.", "CHP olmayacak, şu olmasın." gibi mülahazalar bence doğru değil. Bu çok pratik çalışmak için gerekli bir öneri, şahsen ben çok destekliyorum. Ama acil durumlarda da mutlaka, gerekirse iktidar partisinden bir milletvekili arkadaşımız feragatte bulunur, muhalefet partisinden bir arkadaşımız o şeye katılıyor yani. Birkaç günlük bir incelemedir zaten o.

Ben oylamaya sunmanız gerektiğine inanıyorum.

BAŞKAN - Evet, bir şey daha var, oylamadan sonra başka oylamalar da var.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Oylama yapalım Başkanım.

BAŞKAN - Evet, Zeynep Hanım da şey yapacaklar.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) - Ben de şöyle bir açıklama getirmek istiyorum: Bir önceki toplantımızda burada hep birlikte görüş birliğiyle İzmir Kantar Karakolundaki konuyla -ki benim önergemdi- ilgili olarak son derece, birbirimizi de dinleyerek, bir fikir alışverişinde bulunarak bu kararı verdik ama genele dair kalıcı bir yetkilendirmenin -eğer demokrasi "Çok olanın dediği olur." demek değilse- Divana aktarımında hiç değilse -zaten oylamaya geçildiğinde arzu edilen sonuç, Divanda da olsa, burada da olsa temayül edecek, görünen o ki ama- madem demokrasi fikirlerin dile getirilmesi anlamına geliyor, Divana o yetkiyi vermektense burada sözümüzü söyleyebilme hakkımızı korumak isteriz. Ben bu nedenle, yine ihtiyaç hâlinde tek tek konuları oylayarak -bir önceki İzmir Kantar için yaptığımız gibi, bizlerin de bu konuda bir katı tutumu olmadığını da görüyorsunuz, biliyorsunuz- genel bir oylamadansa ihtiyaç hâlinde değerlendirmeye bırakmayı tavsiye ederim ve daha doğru bulurum kendi adıma.

Öte yandan, oylamaya geçtiğimizde de oyumun 1 oy sayılıp sayılmadığını da sormak istiyorum. Çocuğu olmayan bir kadın olarak yarım olduğum için oyum yarımса eğer o şekilde oylama katkısı sunmak isterim.

MEHMET METİNER (İstanbul) - Hiç o bağlamda söylenmiş bir laf değil o.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - O bağlamda söylenmedi o.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) - Hangi bağlamda söylenirse söylensin. Başka yerde tartışırız.

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum, yani, yeni bir tartışma açmayalım lütfen.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) - Evet.

BAŞKAN - Şimdi, tabii, burada ben hani "Çoğunlukla illa bu kararı çıkartalım." şeklinde bir yaklaşıma sahip değilim.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) - Tabii, biliyorum.

BAŞKAN - Gerçekten, tüm arkadaşlarımızın ortak kanaati olarak burada değerlendirmeye almıştık.

Ben şunu da önerebilirim: Bu konuyu şimdilik çekelim, bir dahaki Divan toplantımızda tekrar tartışalım, değerlendirelim. Çünkü benim anladığım kadarıyla tüm arkadaşlarla yani burada hemfikir olarak buraya getirdik bu konuyu. Şekil üzerine de tekrar konuşalım. Siz de değerlendirin kendi arkadaşlarınızla. Farklı bir yaklaşım söz konusuysa onu orada ifade etsinler, benim için sorun değil yani.

Buyurun.

FATMA BENLİ (İstanbul) - Divanda Şenal Hanım da var.

BAŞKAN - Evet, yani, değil mi? Bilmiyorum.

Ayhan Bey, siz de farklı...

FATMA BENLİ (İstanbul) - Şenal Hanım da var, Ayhan Bey de var, değil mi?

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Ben de söz alabilir miyim?

BAŞKAN - Sizden alalım, ondan sonra Ayhan Bey'e verelim, ondan sonra kapatalım konuyu.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Tamam.

Şimdi, anlamaya çalışıyorum ama biraz zorlanıyorum galiba.

Birincisi: Divan hukuki bir kurul, hukuk çerçevesinde oluşturulmuş bir kurul ve orada bir temsiliyet de var. Eğer bu şekilde her konuyu buraya getireceksek Divan niye var, Divanın fonksiyonu ne, onu yeniden tartışmak lazım belki. Aslında tartışmak lazım değil, gerekmez, belirli, bilinen bir şey.

İkincisi, yani, ben arkadaşlara soruyorum: Yüzde 50 oy aldık diye utanmamız gerekiyor mu, mahcup olmamız gerekiyor mu?

MEHMET METİNER (İstanbul) - On dört yıldır bu ülkeyi yönetiyoruz, ayıp değil mi ya?

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Yani, bize bu ülkenin insanları, seçmenleri, bu halk bize teveccüh gösteriyorsa bundan dolayı bir mahcubiyet, bir eziklik hissetmemiz gerekiyor mu? Bizi buna icbar ediyorsunuz, öyle anlıyorum. Birçok platformda elbette sandık

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt : İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 26

değil, sayı değil, parmak değil filan ama ne? Yani bir şeyin ne olmadığı konusunda birçok şey söylüyoruz; ne olduğu aslında somut bir şey, basit bir şey üzerinden... Ben hakikaten bazen şaşıyorum ya. Yüzde 49,5-50 oy almışız, çok özür dileriz, yüzde 49,5 oy aldığımız için hepinizden çok çok özür dileriz. Ne yapalım da yüzde 49'u yüzde 30 düzeyinde temsile dönüştürsek?

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Anayasa'yı yok saymayın yeterli.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Muhakkak.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Evet.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Hiçbir şeyi yok saymıyoruz, size de bunu söylüyorum.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Hiç başkasına gerek yok.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Böyle psikolojik bir şey var.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - "Fiilî durumumuz var, bunu yapalım." demeyelim, yeterli. Bu kastediliyor. Bunu büyötmeye gerek yok yani.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Şimdi, toplum olarak mağduriyetlere biraz saygımız var. Zayıf olana karşı biraz toleransımız var.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Bizim özgül ağırlığımız o zayıflıkların çok üstündedir.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Muhakkak. Özgül ağırlığınıza saygı duyuyoruz.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Türk milletinin son sözünü biz söyleriz. Burada laf söz söylerken de böyle imalara gerek yok ağabey.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Muhakkak. Yüzde 10, 12, 13, 15 yüzde 50'den daha değerlidir.

MEHMET METİNER (İstanbul) - Kimse son sözü söyleyemez.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Burada gramla, tartıyla, sayıyla her şeyi...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Biz sayısal çoğunluklarla tartmıyoruz kendimizi.

BAŞKAN - Lütfen, şey yapmayalım yani...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Tekrar söylüyorum: Yüzde 50'den utanmamız gerekiyorsa söyleyin, utanalım.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Utanmanıza gerek yok, sadece onun gereği olan...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Yüzde 50 alırsak yüzde 30'la temsil edilmemiz gerekiyorsa...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Farklılıkların birlikteliğiyle hareket edin.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Elbette. Bunları, bakın...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Yüzde 34 alırkenki kabul oranınız yüzde 70'ti, o şekle dönün, fabrika ayarlarınıza, saygı duyalım.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Şimdi, nasıl diyorsanız öyle yapacağız, onda mutabıkız ama bundan sonra yapmamız gerekenleri tek tek yazılı olarak liste hâlinde bize verirsiniz bizim de kafamız karışmaz. Daha sağlıklı hareket ederiz.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Davutoğlu verdi o listeyi kurultayda, ona göre hareket edersiniz.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Eyvallah, onu da yaparız.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Eyvallah.

MEHMET METİNER (İstanbul) - Siz de Koray Bey'le yola devam edersiniz.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Bunlara gerek yok Ruhi Bey.

BAŞKAN - Evet, ben teşekkür ediyorum.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Bakın, burada hakikaten bir yaklaşımı, sürekli konuştuğumuz bir şeyi bir daha konuşmamak üzere konuşmak için gündeme getirdim. Bunun bir mantığı olmalı, tutarlı bir mantığı olmalı. Sürekli, her aşamada, sağlaması yapılırken de dermeyeran edilebilecek bir mantığı olması lazım. Yoksa belli bir parametrede bir şeyi tutturursunuz. Hakikaten "Ya, sayısal çoğunluğunuz var diye kalkıyorsunuz, her şeye sayıyla." falan filan. Eyvallah, doğru bir şey.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Sayın Başkanım, gündeme dönelim, kapatalım bu konuyu.

BAŞKAN - Ben teşekkür ederim.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) - Ama bunu Mediste siz daha sık zikrediyorsunuz.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Hayır, hayır.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) - Medisteki her olayda "Biz sizden çoğuz." diyorsunuz.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Ama sürekli bunu söylüyorsunuz.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) - Hayır, şurası için demiyorum ama Mediste biz bunu sürekli yaşıyoruz.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Haklıysanız, yüzde 50 oyla yüzde 30 temsiliyet öngörülüyorsa onu yapalım.

MEHMET METİNER (İstanbul) - Çokluk haklılığın göstergesi değil ama demokrasi de çokluk çok önemlidir.

BAŞKAN - Arkadaşlar, müsaadenizle şu gündemimize devam edelim.

Ben teşekkür ediyorum.

Ayhan Bey'e sözü veriyorum, son söz olarak.

Buyurun.

AYHAN BİLGEN (Kars) - Ya, bu konunun gündeme geliş niyeti: Alt komisyon sayımız sınırlı ve hepimizin de yoğunluğu var, hani daha küçük, daha formel olarak, komisyon statüsünde olmayan, buraya yani ana Komisyona bilgi aktarabilecek bir inceleme heyetinin oluşmasıydı. Dolayısıyla, bu konuda, hani, zaten o sunulan bilginin objektifliği açısından, yani, ben 2 veya 3'ün böyle

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt : İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 27

kalmasından yanayım. Şunun için söylüyorum: 3'ü de zorlamayım hiç yani 2 iki kişiden de 1'i muhalefetten olur, 1'i iktidardan olur. Hangi muhalefet olduğunun da bence şeyi yok. Yani o denge gözetilirse... Sonuç itibarıyla yani buraya bir bilgilendirme yapılacak sadece. Biraz daha somut, hepimizin yapamadığı bir şeyi 2 kişi üstlenecek, yapacak. Yani taliplisi varsa çok da olabilir, yani üst sınır da değil bu yani asgariyle ilgili bir şey.

BAŞKAN - Kesinlikle, evet.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Zamanla ilgili bir sorun.

AYHAN BİLGİN (Kars) - Evet. Yani, daha çok arkadaş o komisyona katılmak isterse, o inceleme heyetine katılmak isterse bence o olabilir zaten. Dolayısıyla, hani, ben burada biriken işlerle ilgilenememenin daha ağır bir sorumluluk olduğunu düşünüyorum. Yani bir sürü ciddi şey var, işte, başvuru ve sorun var. Yani dolayısıyla daha pratik kılmanın yolunu bulmak lazım diye düşünüyorum.

BAŞKAN - Evet, ben teşekkür ediyorum.

Bu konuyla ilgili de şunu ifade edebilirim yani çok net bir biçimde: Muhalefetin temsil edilmediği hiçbir heyetin gönderilmesi gibi bir şey bizim aklımıza bile gelmez, böyle bir şey söz konusu olmaz. Ancak, Ayhan Bey'in de olumlu beyanı üzerine -yoksa tekrar değerlendirelim Divanda diye düşünmüştüm ancak- oya sunabiliriz diye düşünüyorum. Bu konuda bir kısıtlama yok. Ben bunu özellikle muhalefetin burada yaptığı önergelerin de daha fazla dikkate alınması noktasında, yerinde, acil yapılması gereken incelemeler, bilgi edinmeler... Yoksa bunun hukuki bir hükmü yok. Zaten tamamen buraya bilgi verecek, netice itibarıyla bu ortam yine karar verecek. Onun üzerine bir alt komisyon kurulması noktasında bir kanaat oluşursa yine onu değerlendireceğiz. Değerlendirmemiz buydu. Bundan hareketle, yani, şu şekilde bir karar metni üzerinde biz şey çıkarmıştık: "Ülkemizde meydana gelen ve komisyonun görev alanına giren gelişmelere ivedilikle müdahale edilmesi amacıyla inceleme heyetlerinin oluşturulması, heyet üyelerinin tespiti ve inceleme yerlerinin belirlenmesi konularında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini" şeklinde düşünmüştük. Bu şekilde oyunza sunmak istiyorum.

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) - Başkanım, orada bir süre sınırı getirsek. Şimdi "inceleme heyeti" dediğinizde örneğin hapis haneleri inceleme heyeti diyerek yıla da sari olabilir. Oraya bir gün kısıtlaması, zaman kısıtlaması gelmeli ki alt komisyondan daha aşağı bir çalışma olduğu ortaya çıksın.

BAŞKAN - Olabilir de.

AYHAN BİLGİN (Kars) - Bir de "En az 1 üyenin muhalefetten olması" diye bence yazsak sanki şey olacak.

BAŞKAN - Tabii.

O zaman, arkadaşlar, müsaade buyurursanız bunu bir tekrar değerlendirelim.

MEHMET METİNER (İstanbul) - Ayhan Bey'in dediği gibi bence bir yapalım, oylamaya sunalım. Yani, o çok pratik, çok da işlevsel olur.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Yani muhalefetten de bir üyenin bulunmasını şart koşalım.

BAŞKAN - "İnceleme heyetlerini oluşturan heyet üyelerinin tespiti ve Komisyona ivedilikle müdahale edilmesi amacıyla muhalefetin de temsil edileceği inceleme heyetlerinin oluşturulması..." Bu şekilde olabilir mi? Tamam.

V.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Komisyonun görev alanına giren gelişmelere ivedilikle müdahale edilmesi amacıyla muhalefetin de temsil edildiği inceleme heyetlerinin oluşturulması, heyet üyelerinin tespiti ve inceleme yerlerinin belirlenmesi konularında Başkanlık Divanına yetki verilmesine ilişkin karar

BAŞKAN - Karar metnini okuyorum: Ülkemizde meydana gelen ve Komisyonun görev alanına giren gelişmelere ivedilikle müdahale edilmesi amacıyla muhalefetin de temsil edildiği inceleme heyetlerinin oluşturulması, heyet üyelerinin tespiti ve inceleme yerlerinin belirlenmesi konularında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Oy çokluğuyla yalnız.

BAŞKAN - Evet, oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

B) KOMİSYON KARARLARI

1.- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ülkemiz hakkında verdiği kararların icrasının takip edilmesine dair bir mekanizma başlatılmasına ilişkin karar

BAŞKAN - Komisyonumuzun gündeminde olan ve Başkanlık Divanınca da görüştüğümüz bir diğer konu da Komisyonumuzun, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ülkemiz hakkında verdiği kararların icrasının izlenmesi mekanizması oluşturma konusudur.

Önceki toplantılarımızda da Komisyonumuzla paylaştığım üzere, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının icrası Avrupa Konseyi Parlamenterler Medisi ve üye devletlerin parlamentoları tarafından da takip edilmektedir. İngiltere, Finlandiya, Romanya, Almanya, Hollanda ve Polonya parlamentolarında işlemekte olan izleme süreçleri bulunmaktadır. Bu konu, parlamentoların insan hakları komisyonları eliyle takip edilmektedir. Komisyonumuz da Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına verdiği önemi göstermek, kararların işaret ettiği ihlal alanlarını azaltmaktaki kararlılığı ortaya koymak ve Hükûmete yol göstermek amacıyla, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının icrasını izlemek üzere bir mekanizma oluşturmaya amaçlamıştır. Bu konu 22'nci Yasama Döneminden itibaren Komisyonumuzca tartışılmış, uluslararası ziyaretlerde de gündeme gelerek Komisyonumuza sorulmuş fakat netlik

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 28

kazanmamıştır. Geçtiğimiz yasama döneminde de Komisyonun bu doğrultuda beyanları olmuş ve 2015 AB İlerleme Raporu ile Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi 2015 Raporu'nda bu konuya yer vermiştir. Ayrıca, Komisyonumuzun kuruluş kanununun komisyon görevlerini düzenleyen 4'üncü maddesinin (b) ve (d) bentleri de bu konuda Komisyonumuza bir görev yüklemektedir.

Komisyonumuz Komisyon Başkanlık Divanınca da bu konuda görüşmelerimizi yaptık ve takip mekanizmasının içinde bulunduğumuz 26'ncı Yasama Döneminde başlatılmasının faydalı olacağına hemfikir olduk. Öncelikli olarak Adalet ve Dışişleri Bakanlığı temsilcilerinden süreçlerle ilgili olarak bilgi aldık ve bir Komisyon kararı olarak bu mekanizmanın başlatılmasını değerlendirdik.

Şimdi ben bu konuda söz almak isteyen, fikirlerini sunmak isteyen üyelerimize söz vereceğim. Görüşmeler tamamlandıktan sonra konuyla ilgili olası bir karar metnini de oyunuza arz edeceğim.

Konuyla ilgili söz almak isteyen var mı?

Evet, o zaman üzerinde durduğumuz karar metnini okuyorum:

3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu'nun 4'üncü maddesinin (b) ve (d) bentleri uyarınca, Komisyonumuzun Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ülkemiz hakkında vermiş olduğu ihlal kararlarının icrasının takip edilmesine dair bir mekanizma başlatılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, gündemimizin son maddesi olan alt komisyon önergelerinin görüşülmesi kısmına geçiyoruz.

Özellikle son toplantımızda da üzerinde durmaya çalışmıştık ama zaman yetmediği için bu konuya geçememiştik. Onun için, bugün, o konuyla ilgili Komisyonumuzun kararına meseleyi arz edeceğiz.

IV.- KONU (Devam)

A) GÖRÜŞMELER (Devam)

3.- İstanbul Milletvekili Fatma Benli'nin, 28 Şubat sürecinde gerçekleşen hak ihlalleri ve mağduriyetlerin giderilmesi konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin önergesinin görüşmeleri

BAŞKAN – Listemizde 28 Şubat sürecinde gerçekleşen hak ihlalleri ve mağduriyetlerin giderilmesine yönelik çalışmalar yapmak üzere bir alt komisyon kurulmasına dair bir önerge vardı, bu önergeyi de okutuyorum:

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

28 Şubat sürecinde gerçekleşen hak ihlalleri ve mağduriyetlerin giderilmesine yönelik bir alt komisyon kurulması teklifimizi Komisyon Başkanlığınıza arz ederiz.

Fatma Benli
İstanbul

Amaç:

28 Şubat 1997 tarihinde, MGK tarafından alınan kararlar neticesi yaşanan ve kısaca "28 Şubat süreci" olarak adlandırılan süreç, günümüzde ulusal ve uluslararası camiada kesin olarak kabul edildiği üzere, binlerce insanın eğitim, çalışma, din ve vicdan hürriyeti ve siyasal yaşama katılım haklarını hukuka aykırı olarak engellemiştir. Bu suretle, iktidar ve muhalefet partilerinin tamamının ortak önergesiyle, ülkenin en hayati meselesi olan darbeler Meclis araştırma komisyonu vesilesiyle araştırılmıştır. Meclis Araştırma Komisyonunda 28 Şubat darbesi ayrıca ele alınmış ve 28 Şubat sürecinin gayrihukuki bir darbe olduğu tespit edilmiştir.

Medis İnsan Haklarını İnceleme Komisyonundan, Meclis araştırma raporunda inceleme konusu yapılmayan 28 Şubat sürecinin neden olduğu hak ihlalleri ve devam eden etkilerin tespiti ile giderilmelerine yönelik çözüm önerisinin sunulması için alt komisyon kurulmasını teklif etmekteyiz. Uzun süre devam bir sürecin olumsuz etkilerinin halen devam ediyor olması, bu konuda yeni bir alt komisyon kurulması zarureti ortaya koymaktadır.

Zira, 28 Şubat, dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in 28 Nisan 2007 tarihinde ifade ettiği üzere bir süreçtir. Uygulayıcılarının "Bin yıl sürecek." diyerek ifade ettiği süreç çok uzun süre devam ettiğinden, binlerce kadının hayatında olumsuz etkilere sebebiyet vermiştir. 28 Şubat sürecinde, üniversite öğrencileri, memurlar kadar, ekonomiden siyaset, sivil toplumdan iş dünyasına kadar pek çok toplum kesimleri mağdur edilmiş, açık zulümlere maruz bırakılmıştır. Zira, Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Kaldırılması Komitesinin (CEDAW) aldığı kararlar, Türkiye'nin demokratikleşmesi paralelinde idari makamlarının uygulama değişikliği ve yüksek yargı içtihatlarının değiştirilmesiyle, başörtüsü yasaları kaldırılmıştır. YAŞzedelerin mağduriyetinin giderilmesine yönelik yasa çıkartılmasıyla, devam eden hak ihlalleri genel olarak sonlandırmıştır.

Medis komisyonu araştırma raporunda ifade edildiği üzere, 14 Aralık 2010 tarihli yazıyla, 406 sayılı, 28 Şubat 1997 tarih, 40 sayılı MGK kararları çerçevesinde Başbakanlık tarafından çıkartılan genelge, direktif, eylem planı, yönerge, talimat ve olurları yürürlükten kaldırılmıştır. Akabinde darbe sürecinin neden olduğu hak ihlalleri sona erdirilmiş, çıkartılan memurların iadesi, çalışmadıkları sürenin hizmet puanından sayılması, istifa edenlerin atanmasına yönelik değişik zamanlı torba yasalar çıkartılmıştır. Ancak yasağın uygulandığı on seneyi aşkın bir süre içinde gerçekleşen mağduriyetler ve devam eden etkilerinin giderilmesine yönelik bir çalışma yapılmamıştır. Darbe planının yürürlükte olduğu süreçte mağdur edilenlerin zararları tazmin edilmemiştir. Ayrıca, Meclis araştırma raporunda 1997-2010 aralığındaki hak ihlallerinin tespitine yönelik bir çalışma gerçekleşmemiştir. Şu an bu yönde çok fazla talep bulunmaktadır. Türkiye'nin ileri demokrasiye ulaşma yolu, darbeci ve vesayetçi anlayıştan kurtulmasından geçmektedir. Raporda sadece vakıfalar açıklanmış olup, darbeden etkilenen kişilere sadece örnekler bazında yer verilmiştir. Mağduriyetlerin giderilmesine yönelik çözüm önerileri sunulmamıştır. Bu durum yeni bir çalışma yapılmasını gerektirmektedir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 29

Bu noktada araştırma raporunda yer almayan 28 Şubat müdahalesinin neden olduğu mağduriyetler ve devam eden etkilerinin araştırılarak, çözüm önerilerinin sunulması önem arz etmektedir. Bu nedenle, Komisyonumuzda alt komisyon kurulması talebimizi saygılarımla bilgilerinize arz ederiz.

BAŞKAN – Evet.

İnceleme konu başlıklarını okumaya gerek yok.

Bu konuyla ilgili söz isteyen vekillerimize, arzu ediyorsa ilk önce önerge sahibi, aksi takdirde diğer vekillerimize söz vereceği m.

Buyurun Fatma Hanım.

FATMA BENLİ (İstanbul) – İsterseniz görüşmelerden sonra söz alayım Başkanım, daha kolay olur.

BAŞKAN – Tamam.

Mahmut Bey, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Tabii, insan hakları ihlali nerede varsa; renk, kimlik, fikrî düşünce, siyasi düşünce, mezhep, cinsiyet ayrımı yapmadan karşısına dikilmek lazım, ancak bu Komisyonun, çok canlı, sıcak simit gibi insan hakları ihlalleri varken, onları bir tarafa bırakıp 94'lere, 97'lere, eski tarihlere gitmesi, pratik anlamda ne kadar yarar sağlar, ben Komisyon üyelerinin takdirine bırakıyorum.

Benim sizden istirhamım, eğer biz gerçekten siyasi mülahazalarla hareket etmeyeceksek, konulara tamamen insan hakları çerçevesinden bakacaksak, şu anda mevcut olan müracaatlar üzerinden can alıcı olan konuları ön plana çıkarmakta yarar var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; doğrusu Mahmut Bey'in açıklamasını anlamakta son derece zorlandım. Yani biz Diyarbakır Cezaevini İnceleme Komisyonu da kurduk ve takvimleri yanlış hatırlamıyorsam hiç de güncel bir konu değil, ama Türkiye siyasi tarihinde öyle dönemler vardır ki işte, Diyarbakır Cezaevinde yaşananlar gibi, 1980 ihtilali gibi, 28 Şubat gibi... Dolayısıyla, bunların güncelliğini söz konusu edeceksek, bu Komisyon sadece günlük işlerle ilgilenen bir komisyon hâline gelebilir.

Türkiye'de 28 Şubat, yargının dahi apoletler altında, emir-komuta içinde dizildiği bir dönemdir ve bu dönemle hesaplaşmayı da becerebilmek zorundayız, bunun da aktüalitesinin ortadan kalktığına inanmıyorum.

Doğrusu Mahmut Bey'den hiç beklemediğim bir itirazdı, onda da şaşırdığımı belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Mahmut Bey, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, ben "gitmeyelim" demiyorum, ama bunların öncelik sırası şu anda devam eden hak ihlalleri... Nedir mesela? Sokağa çıkma yasaklarıyla ilgili o kadar önerge verdik, bunları hep arka plana attınız. Yani insan hakları ihlali diyoruz. Yani bizim amacımız nerede insan hakkı ihlali varsa onun üzerine gitmekse, şu anda hâlen yaşanan ve devam eden hususlar var. Yani ben burada "gidelim, gitmeyelim" demiyorum ama bu sefer ne oluyor? Mevcut olan üye sayımızın yetersizliği nedeniyle bazı çalışmalar yapılamamış oluyor. Ben bu gerekçelerden dolayı bunu söylüyorum, yoksa ben buna karşı değilim. Nerede insan hakları ihlali varsa; rengi, dini, mezhebi, felsefi düşüncesi ne olursa olsun, bugüne kadar bunun karşısında olmuş, 80 milyon insanın içerisinde bayrak olmuş olan bir insanım ben. Bunun için, kesinlikle bunun üzerine gitmeye varız, ama sizden istirham ediyorum, üye arkadaşlarımızın Komisyonu buraya kanalize ederek mevcut olan güncel konuları arka plana atma korkusu ve telaşı içerisindeyim. Ben bu anlamda söyledim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Evet, ben de kısaca görüşümü belirtmek isterim.

Sayın Mahmut Tanal'ın her söylediğine katılıyorum; hakikaten herhangi bir mağduriyeti reddetmemiz mümkün değildir, her mağduriyetin araştırılması için de ülkemizde santimetre kareye düşen mağduriyet sayısına baktığımızda oldukça zorlandığımız bir gerçek, hele ki Komisyon çalışma koşullarımızda sayılarımızla ilgili olarak.

Ancak önceliklendirmeye ilgili, usule dair de bir soru sormak istiyorum. Biz, mesela bugün kaç önerge alternatifi üzerinde görüş alıp vereceğiz, oylama yapacağız? Yani arkasından gelecek mi, olduğu kadar devam edecek miyiz?

BAŞKAN – Hayır, bir dahaki toplantıda...

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Tamam.

Bu önergeden önce, bir önceki toplantıda yapılan sıralamada, daha önce farklı bir alt komisyon teklifini konuşacağımızı görmüştüm ve bekliyordum.

BAŞKAN – Hayır, hayır; ben, sadece, özellikle işçi haklarını ve iş güvenliği konusunu öne çektim biliyorsunuz.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Evet, onu da öyle konuşarak zaten hep birlikte de hemfikir olmuştuk ama oradaki listede sıralama farklıydı, önce 28 Şubatı hatırlamıyorum, benim hatımsa özür dilerim ama göremediğim için takip edemiyorum yine. Keşke önümüze

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt: İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 30

usulen dağılsa da ben de hafızama güvenmek zorunda kalmamam, önceki toplantıdaki sıralama açısından, çünkü önceliklendirme, insan hakkı dediğimizde önemli bir husus.

Güncelden başlamak gerektiği konusunda Sayın Tanal'a çok katılıyorum, toparlamak için de şu cümleyle bitireyim: Eğer güncelden başlamayacaksak da geçmişten bugüne, 28 Şubata gelene kadar sırada bekleyen o kadar çok mağduriyetimiz var ki o zaman da oradan başlamak daha doğru olacaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Sözü Fatma Hanım'a veriyorum.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Teşekkürler Başkanım.

Aslında, burada bulunan hepimiz, acıların derecelendirilmemesi ya da birbiri arasında kıyaslanmaması gerektiği konusunda hemfikiriz sanırım, asıl tereddüt noktası önceliklendirme noktasında yapılıyor, ama biz, zaten Komisyon ilk defa toplandığı zaman, önergeleri tarih sırasına göre belirlemiştik ve tek tek önergeleri tarih sırasına göre değerlendirildi.

Bir önceki hafta işçi hakları öne alındığı için aslında 28 Şubat arkaya düşmüştü, bunun sebebi sadece bu önergenin daha önce verilmesinden kaynaklanıyor. Yapılmasıyla alakalı.

Ben, bunun ötesinde partilerle alakalı bir sıkıntı olduğu kanaatinde değilim, çünkü 28 Şubat sürecine ilişkin Darbeleri Araştırma Komisyonu zaten Mediste 4 partinin talebiyle, oy birliğiyle kurulmuştu, ama bu konu geçmişte olan olayları değerlendirmeyecek. Yani bu Komisyon, zaten geçmişte olmuş bitmiş, dolayısıyla vakit ve zaman harcamamızı gerektirmeyen bir konuda işlev görecektir değil; aksine, devam eden etkileri, şu an hâlihazırda mevcut olan durumu inceleyecek, çünkü daha önce araştırma komisyonu rapor yazdığı zaman, 28 Şubatın darbe süreçleriyle alakalı olduğu tespitini yaptı, ama etkileri ya da mağduriyete yönelik herhangi bir açıklamada bulunmadı, herhangi bir talepte bulunmadı. O yüzden, hem bana hem de bizzat İnsan Hakları Komisyonuna çok fazla başvuru geliyor. Yani şu an alt komisyon teklifinde bulunma sebebimiz de aslında devam eden etkilere yönelik. Bu noktada her birimizin desteğiyle, Komisyonda bulunan bütün herkesin desteğiyle çok daha iyi bir çalışma yapacağımız kanaatindeyim.

Son olarak da alt komisyonlarımızın sayısı arttı. Özellikle son dönemde Divan çok daha sık toplanmaya başladı ki İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunu diğer komisyonlardan ayırt eden özelliklerden bir tanesi bu; Divanda farklı partilerin bulunması.

Ayrıca, bugün Divanı yetkilendirdiğimiz ivedi konularda, çok çabuk hareket edilmesi gereken konularda 2-3 üyeyle beraber çalışmanın gerçekleştirilmesi de, şu an, o bahis konusu olan "Komisyon yavaş işliyor, dolayısıyla önceliğimizi onlara verelim." eleştirilerini de ortadan kaldıracak. Bu noktada hepsini beraber yürütmemize engel olacak bir durum söz konusu değil kanaatindeyim, o yüzden önergeye desteklerinizi rica ediyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Söz mü istiyorsunuz?

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Yine usule dair bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Tekrar ediyorum: Herhangi bir şekilde mağduriyeti yok saymak ya da "olmasın" demek adına değil, ama yine usule dair söylüyorum. Bir önceki toplantıda burada hep birlikte görüş alışverişinde bulunarak işçi güvenliğini öne çıktık, ama son toplantımızdaki sıralamada, aynı şekilde, biz, yine burada öne çekmeyi mi oyluyoruz, yoksa kendisini mi oyluyoruz?

BAŞKAN – Hayır, kendisini oyluyoruz.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Dolayısıyla, öne çekmeyi birlikte konuşmadığımız için herhâlde benim kafam karıştı, bir öncekinde birlikte konuşmuştuk.

BAŞKAN – Yok, onu da oylamadık, öyle bir şey yapmadık.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Ama "Böyle yapalım." dedik, görüştük ve ondan sonra bir oylama aşamasına geçtik.

BAŞKAN – Bakın, ben, o gün bu 28 Şubatı onun akabinde alacaktım, o gün bu işçi haklarıyla ilgili mesele gündeme geldiği için onu öne çıktık ve sonuçta böyle bir zaman kaybına vesile oldu, ama bugün 28 Şubatla ilgili önergeyi oylattıracağım.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Elbette, takdir sizin, bizler de oy vereceğiz, burada sıkıntı yok. Sadece, yine önceliklendirmeyle ilgili Sayın Tanal'ın işaret ettiği yere değinerek, daha güncel olan, örneğin ayrımcılık yasağı ve eşit muameleyle ilgili sırada bekleyen önüne geçmiş oluyor.

JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Ama bu önergelerin geliş tarihi yok mu Sayın Başkan?

BAŞKAN – Var, şimdi, bakın, bu konuyla ilgili...

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Hanımefendi, geliş tarihine göre, sizin yaptığınız liste üzerinden giderek söylüyorum da o yüzden.

BAŞKAN – Hayır, hayır, o şeyden kaynaklanıyor: Orada da, o konuda da ben çok farklı davrandım...

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Güncel bir ayrımcılık hususu olduğu için önemseyerek soruyorum.

BAŞKAN – Hayır, ondan değil, bakın, olay şundan kaynaklanıyor: Yani o zaman da ben bunu iki toplantı öncesinde de izah ettim. 28 Şubatla ilgili verilen önerge ilk bana verilmişti, benim masamda kaldı. İlk verilen önergelerden birisiydi. O manada o liste doğru değil, ama ben, o dönem arkadaşlara iletmediğim için onlar da 17 Aralık tarihini girdiler, bana da sonradan sordular: "Başkanım, bu şekilde tarih girdik, bunu değiştirelim mi, size verilen tarihi baz alalım mı?" Ben de dedim ki: "Hayır, resmiyete nasıl girdiyse o şekilde alınsın." Ama işin aslı da bu, onu da ifade etmiş olayım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Tarih : 09/06/2016 Saat :

Kayıt : İnsan Hak. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 31

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Peki, ben son cümlemi şöyle söyleyeyim: O zaman en başa dönerek, insan haklarının zaten kronoloji itibarıyla değerlendirmeye alınmasını -o zaman da söylemiştik, ilk tartışmada- doğru bulmadığımı, yöntem olarak ivedilik arz eden konuların önceliklendirilmesi gerektiğini düşünerek, buna ilişkin görüşümü söylemiş olayım...

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum, bu konuda sizden çok farklı düşünmüyoruz, zaten bunun gereği olarak da geçen toplantıda diğer konuyu öne almıştık ve aynı şekilde önergelerle ilgili de, demin konuştuğumuz Başkanlık Divanına yetki verilmesi hususuyla ilgili de bunu kronolojik olarak değil de yine gündeme gelen güncel meselelerle ilgili olanları ivedi ele alma konusundaki kanaatimizin tezahürü olarak ortaya çıktı.

Ayhan Bey'e söz veriyorum, akabinde de görüşmeleri kapatacağım, çünkü arkadaşlar toplantılara geçecekler.

Buyurun.

AYHAN BİLGEN (Kars) – Ben de kapanacağını düşünerek bu konuya dair bir şey söyleme ihtiyacı duyuyorum. Yani elbette ki biz zaten başında da komisyonların kurulması konusunda, hak ihlalleriyle ilgili bir hiyerarşi kurulmasına karşı olduğumuz için ve burada reel durum, çoğunluğu dolayısıyla iktidar partisi temsili, her hâlükârda karşı da çıksak komisyonların öncelik sıralaması farklı şekilleniyor, ama bir tarih diliminden geçiyoruz. Ben, kişisel olarak da 28 Şubatla ilgili komisyonun kurulmasına “evet” diyeceğim her türlü komisyona “evet” dediğimiz gibi, ama 7 tane ilçede yaklaşık altı yedi aydır çok ciddi ihlaller yaşandı. İşin güvenlik politikasını bir tarafa bırakarak söylüyorum. Operasyonların bir ay önce bittiği, ama buna rağmen bina yıkımlarının devam ettiği ve sokağa çıkma yasaklarının devam ettiği yerler var. Buralara dair eğer bu Komisyon hiçbir şey yapmazsa, bu Komisyon tarihe böyle geçerse, yani bu olaylar yaşanırken bir inceleme heyeti göndermemiş, bu konuyla ilgili bir açıklama yapmamış, bir komisyon kurmamış olarak geçerse, bunun doğrusu hepimiz için büyük bir sorumluluğu olduğunu düşünüyorum.

Bir de bu Hürşit Kültür'le ilgili... Komisyonun sadece Valiliğe bir yazı yazarak, yani bu şahısla ilgili gözaltı iddiaları var, tanık iddiaları var, bilgi istenmesi. Yani hiçbir yorum yapmadan, hiçbir polemige girmeden söylüyorum, sonuçta bir iddia ve 27 Mayıs'tan beri kayıp şahıs. Türkiye'de uzun süredir gözaltında kayıp iddiası yok, çok özel ve istisnai bir durum. Dolayısıyla, buna dair bir şey mutlaka yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Hürşit Kültür konusuyla ilgili, ben, hemen en kısa zamanda o konuyla ilgili yazı çıkarttıracağım, meseleyi takip edeceğim.

Diğer konuyla ilgili de, özellikle Divanda bir masaya yatıralım -önümüzdeki hafta olabilir- o konuyla ilgili nasıl bir önerge Komisyona getirebiliriz, onun şeklini konuşalım ve ondan sonraki Komisyon toplantısında da bunu tartışalım derim.

Evet, ben teşekkür ediyorum.

VI.- ALT KOMİSYON

A) ALT KOMİSYONA SEVKLER

1.- 28 Şubat sürecinde gerçekleşen hak ihlalleri ve mağduriyetlerin giderilmesine ilişkin alt komisyon kurulması

BAŞKAN – Önerge hakkında görüşmeler tamamlanmıştır. 28 Şubat sürecinde gerçekleşen hak ihlalleri ve mağduriyetlerin giderilmesine yönelik alt komisyonun kurulmasını oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Evet, oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Ben teşekkür ediyorum.

Divanla ilgili de önümüzdeki hafta toplantı tarihiyle ilgili bilgi veririm, ondan sonraki hafta da mümkün mertebe tekrar Komisyon toplantımızı yapmayı düşünüyorum.

Üyelerin bir hafta içinde Başkanlığımıza bildirilmesi konusunda, gerekli gördüğünde Ankara dışında kendi belirleyeceği illerde inceleme yapmasını ve üye değişikliği hususunda Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini de oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.19